

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЛІНГВІСТИКИ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ І ПЕРЕКЛАДУ**

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ
Завідувач випускової кафедри
_____Л.Г. Буданова
«_____» _____ 2023 р.

ДИПЛОМНА РОБОТА

ВИПУСКНИКА ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТР

**ЗА СПЕЦІАЛІЗАЦІЄЮ «ГЕРМАНСЬКІ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ
(ПЕРЕКЛАД ВКЛЮЧНО), ПЕРША – АНГЛІЙСЬКА»**

**Тема: *ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПРОБЛЕМИ
РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ
ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ***

Виконавець: студентка групи ФЛ-201«Мз» ДРИНЬ ІРИНА ОЛЕГІВНА

**Керівник: доктор пед. наук, професор, завідувач кафедрою БУДАНОВА
ЛІАНА ГЕОРГІЇВНА**

Нормоконтролер: _____ (Кондратенко Юлія Вікторівна)

Київ 2023

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій

Кафедра англійської філології і перекладу

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
Л.Г. Буданова
« » 2023 р.

ЗАВДАННЯ на виконання дипломної роботи Дринь Ірини Олегівни

(прізвище, ім'я, по батькові випускника в родовому відмінку)

1. Тема дипломної роботи Теоретико-методичні засади проблеми реалізації інноваційних технологій навчання іноземних мов у закладах вищої освіти

затверджена наказом ректора від « » 2023 р. №

2. Термін виконання роботи: з по

3. Вихідні дані роботи: Проблема впровадження інноваційних технологій у системі навчання іноземних мов об'єктивно набуває все більшої актуальності завдяки поширенню й постійному удосконаленню соціального досвіду, сфери освітніх послуг, створенню інноваційних типів закладів освіти, авторських педагогічних технологій, виникненню різних форм репрезентації та переробки інформації, зростаючому рівню запиту соціуму. Інновація – це нововведення, яке має за мету покращити хід та результат навчального процесу.

4. Зміст роботи: Розділ 1. Інноваційні технології в навчанні іноземних мов у закладах вищої освіти. Розділ 2. Методичні засади проблеми реалізації інноваційних технологій навчання іноземних мов у закладах вищої освіти. Розділ 3. Організаційно-мотиваційні умови реалізації інноваційних технологій навчання іноземних мов у ВНЗ.

5. Перелік обов'язкового ілюстративного матеріалу:

Додаток А. Перелік програм; Додаток Б. Вправи для вивчення англійської мови зі застосунком Duolingo.

6. Календарний план-графік

№ з/п	Завдання	Термін виконання	Підпис керівника
1	Підготувати та узгодити розширений план-конспект дипломної роботи.	до 16.10	
2	Підготувати чорновий варіант роботи	до 20.11	
3	Урахувати рекомендації наукового керівника, опрацювати та внести результати додаткових досліджень, що проводилися під час переддипломної практики, підготувати чистовий варіант роботи.	до 27.11	
4	Оформити чистовий варіант роботи та подати його науковому керівникові для підготовки відгуку та організації рецензування.	до 04.12	
5	Подати роботу до комісії з попереднього захисту дипломних робіт.	до 11.12	
6	Подати остаточний варіант роботи в оправі, а також повний пакет супровідних документів на випускову кафедру.	за тиждень до початку роботи ЕК	

7. Консультація з окремого(мих) розділу(ів):

Назва розділу	Консультант (посада, ПІБ)	Дата, підпис	
Розділ 1. Інноваційні технології в навчанні іноземних мов у закладах вищої освіти.	доктор пед. наук, професор, завідувач кафедру <i>БУДАНОВА ЛІАНА ГЕОРГІЇВНА</i>	Завдання видав	Завдання прийняв
Розділ 2. Методичні засади проблеми реалізації інноваційних технологій навчання іноземних мов.	доктор пед. наук, професор, завідувач кафедру <i>БУДАНОВА ЛІАНА ГЕОРГІЇВНА</i>		
Розділ 3. Організаційно-мотиваційні умови реалізації технологій навчання іноземних мов у ВНЗ.	доктор пед. наук, професор, завідувач кафедру <i>БУДАНОВА ЛІАНА ГЕОРГІЇВНА</i>		

8. Дата видачі завдання: «_____» _____ 2023 р.

Керівник дипломної роботи _____
(П.І.Б) (підпис)

Завдання прийняв до виконання _____

РЕФЕРАТ

Дипломна робота «ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ»: 94 с., 14 рис., 1 табл., 71 літературне джерело.

Об'єкт дослідження: інноваційні технології у процесі вивчення іноземних мов.

Мета дослідження: висвітлення теоретико-методичних засад проблеми реалізації інноваційних технологій у процесі викладання іноземних мов у вищих навчальних закладах.

Методи дослідження: метод аналізу літературних джерел, метод компаративного аналізу, метод структурно-функціонального аналізу, логіко-системний аналіз, метод аналізу фактичного матеріалу.

Результати магістерської роботи рекомендується використовувати у наукових дослідженнях для подальшого розвитку галузі викладання іноземних мов та впровадження інноваційних технологій в освітній процес. Отримані висновки можуть слугувати педагогам для удосконалення власної роботи та викладачам як джерело новітніх методів та технологій. Також результати можуть бути корисні для освітніх установ, сприяючи апгрейду програм вивчення іноземних мов та розвитку інноваційного освітнього середовища. Рекомендації роботи можуть впливати на формування стратегій у галузі освіти та визначення кращих практик для підвищення ефективності навчання іноземних мов. Крім того, результати можуть слугувати основою для створення методичних посібників для вчителів і викладачів, а також бути корисними для компаній, які розробляють навчальні технології.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ, ВИЩА ОСВІТА, ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ, МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ПЕДАГОГІЧНІ ІННОВАЦІЇ НАВЧАННЯ, ТЕХНОЛОГІЧНІ ІННОВАЦІЇ, ВИКЛАДАЧІ, СТУДЕНТИ, ПЕДАГОГІЧНИЙ ПРОЦЕС.

ЗМІСТ

Вступ	6
Розділ 1. Інноваційні технології в навчанні іноземних мов у закладах вищої освіти	11
1.1. Суть і загальна характеристика інноваційних технологій навчання.	11
1.2. Особливості впровадження інноваційних технологій у закладах вищої освіти.....	18
Висновки до 1 розділу.....	33
Розділ 2. Методичні засади проблеми реалізації інноваційних технологій навчання іноземних мов у закладах вищої освіти	35
2.1. Загальнонауковий рівень дослідження проблеми сучасних методів викладання іноземних мов у закладах вищої освіти.....	35
2.2. Освітньо-виховні можливості інноваційних технологій у процесі викладання іноземних мов у ВНЗ.....	45
Висновки до 2 розділу.....	56
Розділ 3. Організаційно-мотиваційні умови реалізації інноваційних технологій навчання іноземних мов у ВНЗ	57
3.1. Професійно-спрямована взаємодія суб'єктів навчання.....	57
3.2. Методичне забезпечення інноваційних технологій навчання іноземних мов у педагогічних закладах вищої освіти.....	61
Висновки до 3 розділу.....	75
Загальні висновки	77
Список використаних джерел	80
Додатки	90
Додаток А.....	90
Додаток Б.....	91
Додаток В.....	92
Додаток Г.....	93
Додаток Д.....	94

ВСТУП

Україна активно прагне дотримуватися стандартів розвитку, характерних для країн Європи та Америки, навіть у злиденних умовах російської агресії. Для успішного взаємодії з союзниками та партнерами, важливо володіти їхніми мовами, що надає політичному виміру вивченню іноземних мов в Україні.

Необхідність знання іноземних мов виходить за межі політичного спілкування, стаючи ключовою в різних сферах, таких як виробництво та послуги. Зростаючий інтернаціональний характер бізнесу і міграційні потоки підкреслюють важливість володіння декількома мовами для конкурентоспроможності на ринку праці.

Сприяючи інтеграції до європейського освітнього простору, Україна визначає вивчення іноземних мов як стратегічну мету. Це відображено в Конституції та Стратегії розвитку вищої освіти. Знання іноземних мов стає ключовим фактором у здійсненні цих стратегічних цілей.

Актуальність теми вивчення іноземних мов у вищих навчальних закладах збільшується зростанням глобалізації та поширенням інноваційних технологій в освіті. Інновації в навчанні іноземних мов стають важливим елементом, враховуючи потреби сучасного суспільства та ринку праці.

У вирішенні проблем вивчення іноземних мов важливо впроваджувати сучасні інноваційні технології. Врахування соціокультурних особливостей та зростаючий запит суспільства до освічених та мобільних фахівців підкреслюють необхідність реформ у системі вивчення іноземних мов в Україні.

Загальна мета – модернізація української освіти для інтеграції в європейське освітнє середовище. Це передбачає врахування сучасних тенденцій, збереження культурної спадщини та розвиток новітніх методів навчання, щоб підготувати динамічних та компетентних фахівців для сучасного світу.

Система освіти в Україні орієнтується на гуманістичні ідеали, наголошуючи на пріоритетності інтересів особистості та створенні творчого середовища для студентів. Вивчення іноземних мов визнається ключовим для гуманізації освіти та суспільства в цілому. Важливість цього процесу підкреслюється необхідністю використання передових педагогічних методів та інноваційних технологій.

Застосування технологічних інновацій у вивченні іноземних мов стає більш ефективним, створюючи інтерактивне середовище для взаємодії між викладачами та студентами. Інновації включають в себе не лише технічні засоби, але й акцентують на розвитку особистості та формуванні компетентності, враховуючи індивідуальні потреби кожного студента.

Інновації у вивченні іноземних мов розглядаються як процес, спрямований на покращення навчального процесу та його результатів. Це вимагає систематичного впровадження оригінальних методів та підходів. Інновації також відображають прагнення до самовдосконалення та розвитку кожної особистості.

Впровадження технологічних нововведень у навчання іноземним мовам сприяє переходу від орієнтації на знання до формування компетентності. Студенти з ентузіазмом використовують інформаційно-комунікаційні технології, що є не лише ефективним методом навчання, але й розвиває їхні мовні навички та сприяє комунікації.

Інновації в освіті вимагають уваги до проблем, таких як вплив на навантаження викладачів та студентів, розвиток різних навичок та вмінь на рахунок інших. Актуальність цих питань зростає, оскільки освітні технології продовжують еволюцію, впливаючи на процеси вивчення іноземних мов в Україні.

Вчені і методисти, такі як Ю. Безкороваїна, І. Дроздовська, О. Ярмолович, Б. Беляєв, О. Казачінер, К. Карпова, А. Лур'є, М. Ляховицький та інші, вивчали роль наочності у вивченні іноземних мов у школі. Зокрема, Б.С. Гершунський, Л.П. Єршова, А.А. Кузнецова розглядали педагогічні аспекти

використання комп'ютерної техніки в навчанні, а Є.С. Полат, І.В. Роберт, Д.Ш. Магрос фокусувались на нових інформаційних технологіях та їхньому впливі на навчальний процес. З свого боку, В.І. Машбіц, В.В. Давидов, В.В. Рубцов, В.Я. Ляудіс досліджували психологічні аспекти використання комп'ютерів у навчанні. Дж. Маккензі, Р. Льюїс, Л. Елтон обговорювали концепції створення ефективного навчального середовища з використанням комп'ютерів. Акцент на індивідуалізації навчання розвивали Б.Г. Ананьєв, Е.Г. Скибіцький, О.К. Тихомиров, вивчаючи, як комп'ютери можуть допомагати кожному учневі вивчати матеріал на своєму власному рівні та темпі.

Якщо попередньо підсумовувати, то можна стверджувати, що **актуальність досліджуваної теми** має спеціальне значення для викладачів іноземних мов, студентів, вишів, де ці мови викладаються, а в більш загальному сенсі – для всієї вітчизняної освіти та успішного розвитку Української держави у взаємодії із європейською і світовою спільнотою.

Мета дослідження полягає у висвітленні теоретико-методичних засад проблеми реалізації інноваційних технологій у процесі викладання іноземних мов у вищих навчальних закладах.

Зазначена мета визначає постановку і вирішення таких конкретних **завдань**:

- Розглянути ключові принципи інноваційних технологій у навчанні.
- Проаналізувати перешкоди та виклики, які виникають при впровадженні інновацій у вищій освіті.
- Провести огляд наукових робіт, присвячених проблемі викладання іноземних мов.
- Обґрунтувати вплив інновацій на формування освітніх та культурних цінностей студентів.
- Визначити ролі викладачів, студентів та інших учасників у формуванні професійно-спрямованої взаємодії.
- Аналізувати наявні методичні підходи та їхню ефективність у контексті інновацій.

Об'єкт дослідження – інноваційні технології у процесі вивчення іноземних мов.

Предмет дослідження – проблема впровадження інноваційних технологій у процес навчання іноземних мов у вищих навчальних закладах.

В ході дослідження було встановлено, що термінологія, що використовується в документальних джерелах і наукових публікаціях (теоретико-методичні засади, інноваційні технології, навчальний процес, мультимедійні, комп'ютерні засоби тощо), є загальноприйнятною і не вимагає додаткового уточнення. Метод формалізації був успішно використаний для уніфікації термінів, забезпечивши позитивний результат.

В роботі було використано загальновідомі наукові принципи, такі як конкретність, об'єктивність, системність, історизм та діалектичність. Вимога об'єктивності гарантувала, що теоретичні міркування та висновки ґрунтувалися на фактах, уникнення спотворення наукової істини. Системний підхід враховував взаємозв'язок інноваційних технологій та їх теоретико-методичних засад у широкому освітньому контексті.

Діалектичний метод застосовувався для забезпечення логічності та обґрунтованості дослідження. Критичний аналіз наукових джерел допоміг оцінити обґрунтованість інших досліджень та їхню фактичну основу.

Методи структурного аналізу використовувалися для розгляду інноваційних технологій та їх взаємозв'язку як єдиної системи. Логічний аналіз дозволив досліджувати внутрішні логічні зв'язки між теорією, методикою та конкретним застосуванням інновацій.

Метод аналізу фактичного матеріалу був використаний для зроблення висновків на основі фактів, забезпечуючи обґрунтованість та достовірність дослідження. Метод синтезу використовувався для узагальнення інформації та виведення синтетичних висновків щодо теоретико-методичних засад використання інновацій у вищій освіті.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в:

- уточненні сутності та конкретизація понять «інновації» та «інноваційні технології», які розглядаються як нововведення для покращення процесу та результату в навчанні українських студентів іноземним мовам, що має значення і для будь-якої іншої сфери людської діяльності;
- обґрунтуванні з методичної, у першу чергу, точки зору особливостей використання та впровадження конкретних інноваційних технологій у систему освіти вищих навчальних закладів в частині навчання іноземних мов;
- визначенні позитивних та негативних аспектів впровадження інноваційних технологій в освітній процес.

Щодо **практичного значення** отриманих результатів, то вони дають змогу викладачам іноземних мов доповнити та уточнити зміст програм та лекційних курсів, конкретних занять з метою збільшення інтересу з боку студентства. Запроваджені при цьому методичні положення та висновки можуть бути використані у навчанні іноземних мов у всіх вищих навчальних закладах України.

Апробація результатів дослідження. Основні результати дослідження оприлюднено на IV Всеукраїнській студентській науковій конференції «Формування сучасної науки: методика та практика» (20.10.2023, м. Київ, Україна).

Публікації отриманих результатів. Основні результати дослідження опубліковано у збірнику тез доповідей IV Всеукраїнської студентської наукової конференції «Формування сучасної науки: методика та практика» (20.10.2023, м. Київ, Україна).

Дринь І.О. Впровадження інноваційних технологій в навчання іноземним мовам в українських вишах / збірник тез доповідей IV Всеукраїнської студентської наукової конференції «Формування сучасної науки: методика та практика». Київ, 2023. С. 154-156.

РОЗДІЛ 1

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

1.1. Суть і загальна характеристика інноваційних технологій навчання

21-й рік ознаменувався, зокрема, інтенсифікацією і модернізацією освіти, що не було несподіванкою за умов настання ери інформаційного суспільства, у якому знання й кваліфікація набувають першочергового значення у людському житті.

Вже стало загальним місцем у всесвітньому гуманітарному дискурсі, що людство послідовно вступає у новий технологічний уклад, характерною рисою котрого є постійне технологічне оновлення всіх матеріальних і гуманітарних процесів, і результатом якого стає формування глобального інформаційного суспільства.

Ця теза розкривається як у широкооглядних наукових дослідженнях [20], так і в публікаціях, присвячених конкретно запровадженню інноваційних технологій у вищій школі [37].

У першому випадку можна, зокрема, говорити про те, що інформаційне суспільство «набирає обертів, і якщо вже сьогодні не звернути уваги на розвиток його інфраструктури, складових та констант його розвитку, то таке суспільство залишиться далеко позаду від успішних, розвинутих, конкурентоспроможних. Вже сьогодні розвиваються мережеві технології, сучасні цифрові системи, цифрове телерадіосповіщення та відеоінформатика, системи мобільного зв'язку та радіодоступу, економіка та менеджмент телекомунікацій» [20, с. 5].

Зазначений стан розвитку інформаційного суспільства ставить перед Українською державою (насправді перед усіма країнами світу) декілька

принципових завдань, серед яких, з урахуванням теми даного магістерського дослідження, особливого значення набуває необхідність того, «щоб були створені цифрові моделі реальних об'єктів і процесів» і щоб була вирішена «велика кількість гуманітарних, філософських і моральних проблем» [20, с. 5] – саме застосування таких моделей має величезне значення для сучасного процесу навчання іноземних мов, і теоретико-методичні засади їх запровадження входять до кола зазначених гуманітарних проблем.

Інноваційна діяльність відіграє дуже важливу роль в освітній сфері, оскільки зумовлює гнучкість системи освіти, реалізує конкурентоспроможні освітні, наукові та транснаціональні проекти, а також допомагає відкритися до нового [17, с. 6].

Освіта є не лише органічною частиною інформаційного суспільства, що формується на наших очах, вона є значним чинником і каталізатором цього формування, причому той її сектор, у якому відбувається оволодіння молоддю іноземними мовами, активно сприяє глобалізації суспільно-інформаційного процесу.

Тобто значення інноваційних технологій, які застосовуються для навчання іноземних мов, відіграє значну роль у загальноосвітніх інтеграційних процесах.

З розумінням цього вищі навчальні заклади України забезпечені сучасними комп'ютерами, електронними ресурсами, доступом до мережі Інтернет. Це сприяє впровадженню нових педагогічних технологій у навчально-виховний процес.

Але вирішуються при цьому, звичайно та у першу чергу, «утилітарні» завдання – покращання саме навчально-виховного процесу, проявом чого стають позитивні результати творчої діяльності студентів, яка, разом з мотивацією, суттєво підвищується за рахунок використання технологічних новинок.

Щоб це сталося, кожен викладач, який на заняттях з іноземної мови використовує інформаційно-комунікаційні та комп'ютерні технології чи

проектну діяльність із використанням хоча б мультимедійної презентації Power Point, повинен знати, що будь-яка освітня технологія має відповідати наступним методичним вимогам [17, с. 8]:

- концептуальності – відповідності наукової концепції, яка включає, у тому числі, психологічне та соціально-педагогічне обґрунтування досягнення пізнавальних і виховних цілей;
- системності, як наявності усіх відповідних ознак системи (логіки процесу, взаємозв'язку усіх його частин, цілісності);
- гнучкості, котра складається з можливості варіювання змісту і форм для забезпечення комфорту та свободи взаємодії між викладачем і студентами, а також врахування конкретних умов педагогічної дійсності;
- динамічності, коли природний розвиток або трансформація використаної технології не стримується, а лише утримується в межах, котрі визначаються цілями і формами навчально-виховного процесу;
- відтворюваності, що дає змогу використання застосованих технологій іншими викладачами в цьому чи іншому навчальному закладі.

Кількість комп'ютерних і мультимедійних програм в освіті безперервно зростає, а самі вони трансформуються на більш досконалі.

Вони стають не просто гарною технічною підмогою у викладанні іноземної мови та її засвоєнню, а забезпечують спрямування студентів на вільний темп навчання, індивідуальну логіку пізнання, чому сприяє, зокрема, нова якість контролю знань, котра гарантовано підвищується відразу з переходом на новий технологічний рівень.

Складається навіть уява, що через певний час творці інноваційних навчальних програм забезпечать повністю самостійне якісне навчання студентів, взагалі без участі викладачів, яким, у цьому випадку, лишиться тільки роль технічних модераторів. Але справжня картина набагато складніша [17, с. 9].

В реальній освітній практиці інноваційні технології одночасно є підтримкою як для студентів, так і для викладачів.

Щодо останніх, то викладання ними іноземних мов полегшується через, зокрема, такі реальні і потенціально можливі умови [69]:

- утворення поліпшеного навчального середовища, матеріальною базою якого стають обладнані об'єднаними технологічними пристроями, зокрема, аудіовізуальними інструментами, і цільовими меблями гнучкі класні кімнати – для успішності студентів вони вважаються дуже важливими, оскільки позитивно впливають на їх залучення до самостійного навчання вкупі з навчанням у малих групах та в цілому класі;
- збільшення можливостей значного розширення кола методів навчання мови за рахунок сучасних стратегічних нововведень, які, у порівнянні з традиційними методами, котрі можуть зробити учнів пасивними та нудьгуватими, передусім використовують мультимедіа, комунікативні підходи до прийомів та засобів засвоєння мови, різноманітні доступні ресурси та навчальні ігри, що дає студентам можливість суттєво розширити свій контакт з різними формами цільової мови і, таким чином, отримати додаткові і вдосконалити існуючі власні знання;
- безпосереднє з'єднання аудиторії з реальним світом через застосування, у першу чергу, відеозв'язку і відеопоказу та інших технологічних новинок (програмних рішень) – це дає змогу одразу показати студентам взаємозв'язок теоретичних положень і міркувань з зовнішньою об'єктивною реальністю, мотивує їх до практичного глибокого занурення у вивчення мови.

Щодо підтримки студентів, то вони від використання технологічних інновацій отримують [69], зокрема:

- розширене зіткнення з цільовою мовою і відповідною культурою, бо виникає практична можливість безпосередньої автентичної взаємодії з носіями мови та іншими особами, які вивчають мову на різних рівнях у класі чи поза ним, що веде до досконалості, тоді як вивчення мови традиційними методами, хоча їх є багато, робить це не зовсім можливим;

- одночасне підвищення мотивації до занять і уваги до навчальних дій, оскільки студенти з пасивних реципієнтів перетворюються на активних учасників навчального процесу, що є підставою для відчуття ними більшого захоплення від вивчення мови, результатів цього вивчення, підвищеної активності стосовно практичного освоєння й використання технічних пристроїв, особливо таких, які мають функції розпізнавання голосу та налагодження інтерактивного мультимедійного простору тощо;
- гнучкість навчання за рахунок більшої свободи у виборі підходів до вивчення мови в аудиторії та поза нею, при цьому самостійне прийняття рішень та особиста відповідальність стимулюють більш глибоке та збагачувальне лінгвістичне занурення.

Програмні рішення щодо впровадження й використання інноваційних технологій мають суттєвий потенціал для підвищення ефективності основних мовних навичок.

У першу чергу, це навички вимови і розмовні навички, бо навчитися вимовляти іноземні слова та речення є ключовою відправною точкою вивчення мови.

Щодо конкретних технологічних можливостей у цьому напрямку, то бажано виділити:

- 1) показ відеофрагментів, де присутні детальні вказівки щодо правильного руху язиком і щелепою для отримання певних звуків,
- 2) розпізнавання мови технічними пристроями, яке допоможе студентам правильно вимовляти загальні слова та фрази, і вони ще отримають цілеспрямований зворотний зв'язок і оцінку своїх зусиль шляхом нарахування балів за вимовляння правильних звуків.

Нарешті, користування технологічним обладнанням можливе не лише самостійне, а і парне або групове, в ході якого збільшується продуктивність розмовної взаємодії, викладачі отримують змогу ефективніше керувати аудиторією під час занять, а студенти можуть витратити більше часу на розмову та активне навчання [69].

Далі, це навички аудіювання, котрі, як відомо, мають велике значення для розуміння співрозмовників, без чого дуже складно домовлятися не лише на споживчому, але й на високому політичному рівні.

У викладацько-науковому середовищі відомо, що аудіювання вважається найбільш складним аспектом в оволодінні іноземною мовою.

Це пояснюється, зокрема, складністю подолання таких факторів, як характер мовного матеріалу, умови подання, смисловий зміст, джерела інформації, а також індивідуальні особливості як того, хто говорить (манера мови, темп, наявність акценту), так і того, хто слухає.

З іншого боку, аудіювання є потужним засобом навчання іноземної мови, оскільки сприяє оволодінню лексичним складом мови та його граматичної структури, дає можливість опанувати звуковою стороною мови, яка вивчається, її фонемним складом і інтонацією: ритмом, наголосом, мелодикою.

Крім цього, не варто забувати, що аудіювання, поряд з мовленням, забезпечує можливість комунікації на іноземній мові. Без оволодіння вмінням розрізняти іномовне мовлення на слух спілкування з представниками інших культур неможливе у принципі.

А нові технології дають змогу викладачам запускати широкий спектр оцінюваних ресурсів для аудіювання, спеціально розроблених для студентів, щоб покращити відповідні навички.

Крім цього, можна використати низку доступних веб-сайтів і автентичних матеріалів для прослуховування, таких як виступи TED і випуски новин для тих студентів, які вже мають певний рівень мовної підготовки і які, це теж важливо, мають інтерес до змісту текстів, котрі озвучуються.

Адекватним для якісного аудіювання є також веб-сайти, які надають доступ до новітніх серіалів і фільмів з субтитрами на різних мовах, котрі можна включати та відключати за бажанням користувача (така функція є, зокрема, на багатьох відеопоказах в YouTube).

Бажаним є і перегляд аутентичних відеоматеріалів, бо вони є досить ефективним засобом підвищення мотивації студентів до вивчення іноземної мови, оскільки демонструють функціонування мови у формі, яка прийнята її носіями у природному соціальному контексті, знайомлять з нормами і правилами спілкування й поведінки, показують різні типи взаємовідносин та ілюструють мову миміки й жестів.

Для тих, хто особливу увагу приділяє викладанню і вивченню англійської мови, можна порекомендувати регулярно слухати радіостанцію BBC, яка має широкий діапазон тем, і відповідні передачі корисно слухати без субтитрів у якості певного фону, що включає слухача у стан мовного потоку і складає ілюзію повного занурення до аутентичного середовища. За рахунок відчуття цього потокового стану самі собою починають активізуватися забуті знання з граматики та лексики, а ще уловлюється мелодика мови, що має суттєве значення для навчання мовленню.

У зв'язку з викладеним вище бажано, щоб кожний студент міг отримати справді персоналізований досвід, навіть якщо вся група вивчає одну і ту ж тему [69, 46, 7].

Наступними є навички читання, без наявності яких не можна вважати, що людина володіє іноземною мовою, тому що розуміння прочитаного вимагає опанування основ мови та навичок мислення вищого рівня.

Викладачі у цьому випадку можуть вибрати доступні в комп'ютеризованому або інтерактивному вигляді матеріали – для поповнення словникового запасу і/або підготовки до тестів, щоб крок за кроком покращувати розуміння прочитаного студентами.

Програмні алгоритми при цьому відстежують прогрес студентів, що покращує їхнє усвідомлення своїх слабких і сильних сторін, і, таким чином, надають адаптовані тексти для читання для підвищення конкретних навичок [69, 46, 2];

Досягти цих цілей програмне забезпечення в змозі, зокрема, візуалізацією студентських ідей й думок, послідовним впорядкуванням потрібної їм інформації тощо.

Ведення блогів у соціальних інтернет-мережах дозволяють, зокрема, створювати більш виразні особисті записи або рецензувати колег під час перегляду спільних чернеток письмової роботи [69, 46].

Визиває певний сумнів застосування інструментальної автоматичної перевірки орфографії, оскільки сформована навичка користуватися цією технологією може навпаки сприяти неухважності студентів для самоперевірки і тим самим зніжувати рівень їх грамотності – але як помічник для пришвидшення пошуку зроблених при письмі помилок така технологія безумовно може бути корисною.

Знайомство з широко вже розповсюдженими освітніми технологіями, що пристосовані для навчання іноземних мов, впевнюють у тому, що роль викладача при цьому не лише ще дуже значна, вона за певними обставинами навпаки зростає, тому що не зважаючи на величезну перевагу комп'ютера перед іншими технічними та наочними засобами навчання, тільки викладач може забезпечити цілісність і систематичність у навчанні [1].

В умовах інформатизації освіти викладач виступає в ролі режисера, який покликаний спрямовувати інформаційний потік для найбільш ефективного навчання.

Викладач повинен прагматично підходити до використання комп'ютерних технологій і дивитися на комп'ютер не як на конкурента, а як на більш досконалий засіб, ніж інші засоби навчання [1, 11].

1.2. Особливості впровадження інноваційних технологій у закладах вищої освіти

Удосконалення процесу вивчення вітчизняними студентами іноземних мов є настійною необхідністю, яка диктується значним розширенням міжнародних відносин і впевненого входження до Європейського простору

України в цілому, її державних, громадських і приватних інституцій зокрема, а також громадян з різних верств населення [11, 16].

Навіть трагедія російської агресії проти України висвітлила цю необхідність, бо незнання або погане знання багатьма нашими біженцями європейських мов додало їм додаткових труднощів при оформленні такого статусу і налагодженні побуту.

Що ж до більш загального погляду на це питання, то першим позитивним наслідком від досконалого знання іноземної мови є глибоке пізнання відповідної національної культури, розуміння звичаїв та традицій іншого народу і розширення, на підставі цього, власного світогляду людини [11].

Цікавість, швидкість та ефективність вивчення іноземних мов значно підвищуються за рахунок застосування викладачем адаптованих для цього (ззовні або самостійно) інноваційних технологій, спрямованих на формування інтерактивного простору, в межах якого встановлюється активні безпосередні стосунки між викладачем і студентами, а також між самими студентами.

Поява вільних міжстудентських комунікацій, де формулюються, висловлюються й вислуховуються різні думки, дозволяє швидко знаходити і обробляти, за допомогою новітніх технологічних пристроїв, необхідну інформацію [19].

Суттєвою допомогою викладачам іноземних мов для створення такого інтерактивного простору може стати добре відомий в освітянській практиці метод проектів, який був ретельно проаналізований з методичної, зокрема, точки зору Т.С. Мазур [19].

Його сутність, якщо подивитись на неї на самому простому прикладі, полягає у тому, що обирається певна тема чи проблема для, наприклад, обговорення подання документів на вступ до університету.

Тут варто студентам комунікувати між собою, доповнювати один одного, як саме відбувається подання документів в університет: які документи

та їх копії треба взяти, за якою адресою та о котрій годині буде прийом документів тощо.

Даний метод корисний тим, що допомагає виховувати, у процесі спілкування, етичні цінності, покращити співпереживання та взаємодопомогу, допомагає активізувати студентів, які зазвичай не проявляють великої активності на занятті, та допомагає сформувати творчі здібності [19].

Проектна методика була успішно й широко опрацьована також в межах наукового студентського дослідження у Криворізькому педагогічному інституті ДВНЗ «КНУ» під керівництвом кандидата педагогічних наук О.В. Гладкої, де були зроблені, зокрема, висновки про те, що такі особливості методу проектів, незалежно від його форми (конструктивно-практичної, ігрової та рольової, інформаційної та дослідницької, соціологічної, видавничої, сценарної або творчої), як «опора на особистий досвід, пріоритет самостійної діяльності, переважання групової роботи і новизна дозволяють з великою впевненістю припустити успішність» його використання, оскільки це «забезпечує підтримку стійкого інтересу до вивчення іноземної мови, поглиблює та систематизує знання студентів» [45].

Перелічені ж в попередньому абзаці у дужках різноманітні форми такого проекту вказують на можливість і необхідність використання в їх межах широкого кола сучасних технологічних програм і пристроїв.

Ми маємо у даному випадку успішне діалектичне поєднання вже традиційного, хоча і відносно молодого, навчального методу з сучасними інноваційно-технологічними можливостями для викладання іноземних мов.

Результатами такого підходу мають бути:

- самовираження і самовдосконалення студентів, підвищення мотивації до навчання і формування пізнавальної зацікавленості;
- практична реалізація набутих вмінь та навичок, розвиток мовлення, вміння грамотно й аргументовано подати досліджуваний матеріал, досвід ведення дискусійної полеміки;

- демонстрування студентами – учасниками проекту свого рівня культури, освіченості, соціальної зрілості.

А в цілому учбовий проект з використанням інноваційних технологічних пристроїв і програмних продуктів є інтегрованим дидактичним засобом розвитку, навчання і виховання, котрий дозволяє виробляти й розвивати специфічні вміння і навички:

- проблематизації;
- планування;
- самоаналізу та рефлексії;
- презентації;
- дослідницької роботи.

На сьогодні кожен студент та викладач знають як користуватися мережею Інтернет, і саме вона, здебільшого, допомагає реалізовувати інноваційні методи навчання.

Так як кожен з нас шукає інформацію на різних інтернет-ресурсах, обробляє її, вчиться презентувати і таке інше, то саме завдяки інтернет-мережі можна впровадити, наприклад, інтерактивну зустріч (Zoom, Гугл-клас, Скайп тощо) з носієм певної іноземної мови. [19, 44].

Специфіка таких зустрічей дає велику перевагу для засвоєння матеріалу, бо необхідність говорити на заняттях лише тією мовою, яка вивчається, регулярне спілкування з викладачем, котрий розмовляє рідною для себе мовою, дозволяє студенту (для викладача це теж додатковий плюс), серед іншого:

- однозначно прискорити весь навчальний процес за рахунок, зокрема, поступового зменшення будь-якого мовного бар'єру [12];
- знайомитися з оригінальним звучанням мови;
- вивчати лексику та мовні нюанси, які тільки носії іноземної мови здатні правильно пояснити;
- вивчати граматику з розмов із носієм мови;
- вивчати правила, передані у формі природничих знань [47].

У доповіді на IX-й Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні підходи та інноваційні тенденції у викладанні іноземних мов» у 2014 році Д.С. Приходько, зокрема, відзначав, що спілкуючись іноземною мовою із носієм мови, можна з легкістю покращити розмовні навички та чітко спілкуватися нею.

На початку може статися неправильне розуміння слів і фраз, але студенти швидко звикнуть слухати носіїв мови і самі почнуть говорити як носій [47].

У впровадженні інноваційних технологій можна ще використовувати таку відому інтернет-платформу для вивчення іноземної мови, як LinguaMeeting.

Дана платформа представляє новий спосіб збагатити досвід навчання іноземної мови в аудиторії і поза нею, де студенти можуть працювати з особистим мовним інструктором в навчальному онлайн-середовищі в реальному часі.

Інструкторів підтримують тренери від платформи, які працюють як асистенти вчителів, допомагаючи їм впроваджувати більше розмов у їхній навчальний план.

Викладачі LinguaMeeting допомагають студентам набутти впевненості та отримувати задоволення від вивчення іноземної мови [27].

Саме через те, що тривалість дисципліни та можливості практикувати мову обмежені, було створено LinguaMeeting як рішення, щоб перевести студентів від простого вивчення мови до справжнього спілкування нею.

Це відбувається завдяки тому, що, по-перше, мовні тренери краще, ніж онлайн-заняття.

Спілкування з носіями мови є ключовим для вивчення мови. LinguaMeeting використовує технологію, щоб з'єднати студентів із тренерами, які розмовляють рідною мовою, щоб допомогти.

Як правило, це суміш студентів останнього року навчання та молодих спеціалістів. Мовні тренери ретельно навчаються та контролюються командою від даної мовної платформи.

Сама розмовна навчальна програма *LinguaMeeting* тісно співпрацює з видавцями підручників і викладачами, щоб тренери могли використовувати відповідні ресурси під час занять.

Тренери будуть знайомі з програмою та підручником, який використовується у групі. Оскільки їхня мета, як вже було сказано вище — перевести студентів від практики мови до справжньої розмови.

При цьому відбувається різке зниження тривожності студентів, які використовують *LinguaMeeting*, під час розмови цільовою мовою у своєму звичайному класі [27].

Є характерні позитивні відгуки про користь зазначеної інтернет-платформи від вчених і студентів різного рівня і географічного розташування, які відзначають, зокрема, «відсутність страху» і «зростання впевненості» від занять, «позитивний культурний вплив», «відмінність мовного інструменту», «чудове поєднання розмовних навичок і додаткового навчального часу» тощо, що не дивує, бо девізом цього інтернет-ресурсу є: «Від мовної практики до реального спілкування з носіями мови – наша місія полягає в тому, щоб розширити можливості студентів і виховати в них любов до навчання на все життя» [65].

Інтернет є багатоликим явищем, тому пошук на його теренах цікавих для студентів і викладачів наочних матеріалів, у тому числі, дуже високої якості має всі шанси закінчиться успіхом.

А завдяки знайденим інноваційним ресурсам, в основі яких сучасні технологічні рішення, студенти значно ефективніше засвоюють навчальний матеріал і швидше залучаються до самостійного ним оволодіння [44].

Інтернет взагалі дає великі можливості для освіти і самоосвіти.

Його використання, зокрема, для дистанційного навчання у період пандемії коронавірусу і зараз, коли значна частина території України охоплена

бойовими діями, а на іншій частині щоденно звучать ракетні вибухи (після відповідного сигналу тривоги), дало можливість безперервних занять, а викладачі й студенти, та їх сім'ї відчули не лише певні незручності (спочатку), а й суттєві позитивні моменти такого навчання (з урахуванням накопиченого досвіду).

Досить ефективною у сенсі навчання іноземних мов зарекомендувала себе вже давно відома програма Power Point, яка призначена для створення й показу мультимедійних презентацій.

Вже згаданий проектний метод навчання при включенні до нього Power Point, котра, до речі, дуже легко опановується викладачами і студентами, значно збагачується за змістом і формою, є гідним для вирішення будь-якої навчальної задачі.

На рівні ж творчого застосування отриманих знань ця технологія дає можливість залучити студентів до самостійного проектування у сфері викладання/презентації інформації [46].

Використання комп'ютерних програм у навчанні іноземної мови жодним чином не перешкоджає розв'язанню комунікативного завдання, а навпаки, підвищує його ефективність, оскільки викладач може побудувати заняття, яке максимально ефективно досягне поставленої навчальної мети.

Набагато ефективніше продемонструвати невеликий фрагмент, а не повноцінний навчальний відеофільм, розрахований на цілий урок, а іноді й на більший час.

Викладач може виконати унікальну установку мультимедійного уроку та розрахувати його з точністю до секунди, враховуючи особливості конкретної групи та кожного студента окремо.

Сучасне мультимедійне виробництво дозволяє копіювати частину матеріалу, виносити певний уривок на великий екран, використовувати необхідне відео чи аудіо на уроці іноземної мови, за допомогою сучасного проектора.

Таким чином, творчий підхід дозволяє викладачу максимально ефективно використовувати той багатий інструментарій, який надають сучасні комп'ютерні освітні технології [46, 31, 36].

Особливе значення для використання комп'ютерних навчальних програм на заняттях з іноземної мови є їх (програм і самого використання) адекватність цілям навчання та його конкретного змісту.

У зв'язку з цим підвищену увагу треба звертати на програмоване навчання, під яким розуміється управління засвоєнням програмного навчального матеріалу за допомогою навчального пристрою.

Існуюча концепція програмованого навчання передбачає подачу навчальної інформації відносно невеликими порціями в певній послідовності.

Після кожної інформації дається контрольне завдання у формі запитань, вправ, які необхідно виконати одразу. У разі правильного виконання завдання студенти отримують нову порцію навчальної інформації. Функцію моніторингу, до якої входить і перевірка, також виконує тренажер [47].

Залежно від способу подачі інформації, характеру роботи над нею та контролю навчання програмне навчання поділяється на [12, 17]:

- лінійне – являє собою послідовно змінювані невеликі блоки навчальної інформації з контрольним завданням;
- розгалужене – програма відрізняється від лінійної тим, що інформаційні блоки мають більший розмір, а потім студенту подаються вказівки щодо засвоєння змісту, причому у разі неправильної відповіді надається додаткова навчальна інформація, яка дозволить йому виконати завдання;
- адаптивне – програма надає студенту можливість вибору рівня складності нового навчального матеріалу;
- комбіноване – програма включає елементи лінійного, розгалуженого та адаптивного програмованого навчання.

У результаті виникає блочне і модульне навчання.

Блокове здійснюється на основі гнучкої програми, яка передбачає можливість виконання учнями різноманітних інтелектуальних операцій, використання набутих знань при розв'язанні навчальних задач.

Модульне навчання – це організація навчального процесу, за якої учні працюють за навчальною програмою, що складається з модулів [3, 36].

Програмоване навчання не є новиною, його основним засобом до появи комп'ютерів були програмовані підручники, а процес навчання програмувався за допомогою алгоритмізації, тобто чіткого розпорядження до виконання студентами учбових завдань, дій і операцій.

Але впровадження комп'ютерної техніки і мультимедійних технологій дозволило оптимізувати цей спосіб навчання іноземних мов, зробити його нешаблонним, психологічно комфортним, вдало поєднувати режим діалогу з індивідуалізацією навчання, розвивати у студентів навички алгоритмізації, нарешті перейти у необхідних випадках до дистанційного навчання [15].

Так що тепер програмоване навчання – це навчання за допомогою навчального пристрою, де студенти створюють та обґрунтовують модель вирішення проблемної ситуації.

Вони намагаються розв'язати проблемну ситуацію на основі наявних знань і/або шляхом здогадки, логічних міркувань.

Під час самостійного пошуку нових знань вони будують уявну модель своїх дій щодо їх розгадування, будують індивідуальні дії відповідно до створеної моделі, вносять уточнення та корекцію до проектів рішень і самих рішень в процесі їх реалізації, аналізують виконані дії та перевіряють правильність розв'язання задачі тощо [12, 39, 51].

Аналіз розумової діяльності сприяє розвитку інтелектуальних здібностей, виходу за межі традиційних рішень, відмові від стереотипів і шаблонів цієї діяльності.

Активне навчання дозволяє отримати не тільки нові знання, а й розвиває інтелект, накопичує досвід творчого мислення та вирішення різноманітних завдань [39].

В межах цього дослідження розглядаються шість найкращих, на наш погляд, сучасних технологічних інновацій, які вже використовують у вітчизняних закладах вищої освіти, або планують чи поки що попередньо аналізують, та які викликають серйозні зміни не лише у викладанні іноземних мов, а в освіті і цілому.

До них віднесені:

1. Віртуальна реальність (VR) в освіті

Технологія віртуальної реальності вже є найпопулярнішою у світі технологій. Великі компанії, включаючи Google, Sony, Oculus (за підтримки Facebook), Samsung тощо, готуються до жорстокої війни за цю технологію.

Однією зі сфер застосування VR-технології є освіта, де вона вже досить давно перестала бути чимось унікальним.

Завдяки VR навчання студентів іноземним мовам доповнюється можливістю взаємодії з 3D-світом. В авангарді впровадження емпіричного навчання в школах був Google саме за допомогою технології VR [70].

Технології віртуальної реальності дають студентам покращання «розуміння та запам'ятовування нового матеріалу», дозволяють їм «відчувати навчання від першої особи, бачити все, що відбувається навколо». Такі технології «забезпечують візуальне навчання та сприяють загальному розумінню» студентів «більш складних предметів, тем» [43, с. 87].

На просторі віртуальної реальності є можливість спілкуватися з друзями, подорожувати у будь-який кінець світу, пробувати незвичайні форми праці й відпочинку.

VR разом з доповненою реальністю перетворюють рутинний процес навчання на справжню цікаву пригоду.

Існують багатокористувацькі онлайн-ігри з функціями VR, ця технологія створює реальні заняття іноземною мовою з викладачем у незвичайній обстановці.

В межах віртуальної реальності багато платформ, однією з найпопулярніших з яких є AltspaceVR, завдяки котрій можна, зокрема, як що

розглядати її у розрізі вивчення іноземних мов, безпроблемно практикуватися з друзями чи знайомими, організовувати повноцінні заняття, просто спілкуватися з іншими людьми, обговорювати будь-які теми, грати в ігри, навіть співати пісні тощо.

Але крім такого вільного функціонального набору VR пропонує користувачам – викладачам і студентам мовних спеціальностей – повноцінні навчальні платформи, де, наприклад, заняття можна організувати не лише у лекційній залі, а у будь-якому незвичному місці, будь то оазис у пустелі Сахара або зимовик в Антарктиці.

Інтерактивні наглядові посібники, які значно корисніше нудних таблиці і схем, теж можна створювати за допомогою VR.

Нарешті, поєднання технології VR з штучним інтелектом, а вони, до слова, «поєднуються з бездротовими мережами 5G», «може дати нам освіту найвищого гатунку» [71].

2. Штучний інтелект (ШІ) і машинне навчання

Штучний інтелект, тобто нейромережі і багаторівневі програмні алгоритми, використовується на всіх рівнях технологій, від найнижчого до найдосконалішого.

Зазначені мережі спроможні аналізувати величезну кількість індивідуальної інформації і з допомогою складних алгоритмів підбирати максимально корисний контент для кожного користувача.

Він використовується в закладах освіти для автоматизації ключових дій, таких як оцінювання предметів і надання зворотного зв'язку щодо областей, які потребують вдосконалення.

Він також використовується для покращення персоналізованого навчання серед студентів, особливо тих, хто має особливі потреби.

Завдяки машинному навчанню були розроблені адаптивні програми, які дбають про індивідуальні потреби студентів. Репетитори ШІ були розроблені для навчання студентів таким предметам, як математика та письмо [70].

Вдалим прикладом у сфері навчання іноземних мов може слугувати цифровий підручник ED Class, де використовуються програмні алгоритми, котрі постійно вдосконалюються і котрі допомагають користувачу (викладачу або студенту) значно покращити та прискорити процес вивченні англійської мови.

Сама система при цьому автоматично аналізує запити користувача і підбирає йому на цій підставі максимально цікавий контент для вивчення.

До того ж, програма робить аналіз типових помилок користувача і збільшує відповідне тематичне навантаження до тих пір, поки складна тема не буде повністю вивчена.

Вже існуючій досвід використання штучного інтелекту в навчанні іноземних мов довів, зокрема, що його пріоритетне застосування «створює умови для зростання особистісної активності та нарощування досвіду розв'язання завдань професійної діяльності майбутніх фахівців».

Крім цього, використання технологій ШІ в процесі вивчення іноземної мови знов підтвердило той факт, що «навчання має бути організованим не тільки в зоні актуального, теперішнього розвитку, а й з урахуванням самостійності студента як майбутнього фахівця», для чого він «має можливість встановлювати зв'язки з наявними вже в нього знаннями та вміннями, тими яких він набуває, в також і з тими вміннями, якими необхідно опанувати» [21].

В різноманітних публікаціях на цю тему підкреслюється, що, зокрема, викладачам іноземних мов «доведеться ретельно переглянути свою роль у навчанні, адже самостійне вивчення мови за допомогою ШІ вже незабаром може стати реальністю» [21].

Але таке твердження звучить поки що надлишково категорично – немає вагомих аргументів на користь того, що штучний інтелект колись зможе повністю замінити викладацьку працю.

Інша справа, що самі викладачі мають оволодіти технологіями ІІІ для завоювання більш високого за ефективністю ступеня в навчанні студентів іноземним мовам.

Коли ж справжній штучний інтелект зможе працювати у навчанні на хоча б приблизно зіставному рівні з живим викладачем, це зекономить величезний час, який зараз потрібен для підготовки, організації, проведення і підведення підсумків учбових занять.

3. Хмарні обчислення для освіти

Цим терміном позначаються існуючі інтернет-сервіси, завдяки яким підтримуються різного роду відомості та додатки, що розміщені на віддалених серверах, а якщо більш конкретніше, то це технологія «обробки даних, за якої комп'ютерні ресурси та потужності надаються користувачеві як Інтернет-сервіс» [29].

Завдяки технології хмарних обчислень освітні ресурси доступні з будь-якої точки світу.

Важливі ресурси, такі як письмові уроки, аудіоуроки, відеозаписи та відеозавдання, можна зберігати на хмарному терміналі навчального закладу.

Студенти можуть отримати доступ до цих ресурсів, не виходячи з дому, а також виконувати та надсилати завдання своїм викладачам. Надумані виправдання студентів за невиконання завдань можуть залишитися в минулому.

Хмарні обчислення позбавлять від клопоту переносити тони книг або практично жити у вашій місцевій бібліотеці. Ця технологія також дозволяє студентам спілкуватися в прямому ефірі зі своїм викладачем [70].

Виходячи з цього можна впевнено сказати про те, що «застосування хмарних технологій у дистанційному навчанні іноземної мови сприятиме підвищенню якості навчання студентів», а подальша робота «над ознайомленням та навчанням викладачів ВНЗ з використанням хмарних сервісів у професійній та навчальній діяльності» є цілком доцільним [29].

Більш того, завдяки хмарним технологіям вирішуються проблеми доступності і якості навчання, а «в умовах хмаро орієнтованого навчального середовища розширюються межі доступу до якісних електронних ресурсів, що володіють такими інноваційними характеристиками, як адаптивність, мобільність, повномасштабна інтерактивність, вільний мережевий доступ, уніфікована інфраструктура, забезпечення універсального підходу до роботи» [35, с. 9].

4. 3D друк

3D-принтери вже викликають бржі в освітньому секторі, і студенти їх люблять. Зміст, який раніше викладався за допомогою підручників, тепер можна виразити за допомогою 3D-моделей. Завдяки цій техніці друку студенти можуть краще зрозуміти те, що вважалося складним.

У вищих навчальних закладах 3D-друк використовується інженерами та системними дизайнерами для розробки прототипів, які будуть використані в розробці кінцевих систем. 3D-друк бере концепції та робить їх реальними [45].

Безумовними перевагами 3D-технологій є те, що:

- викладач одержує високоякісні навчальні матеріали, завдяки яким економиться час на пояснення інформаційних складнощів;
- трьохвимірна візуалізація цих складнощів дає студентам можливість краще їх зрозуміти і освоїти;
- включення 3D-моделювання в навчальний процес піднімає зацікавленість студентів, підвищує їх вмотивованість;
- полегшується систематизація знань і засвоюється їх більший об'єм, що позитивно впливає, у тому числі з утилітарної точки зору, на результати тестування та іспитів [52].

5. Соціальні медіа в навчальних закладах

Освітні заклади не залишилися позаду в тому, щоб отримати вигоду від впливу соціальних мереж.

Насправді більшість із цих сайтів у соціальних мережах було розроблено в університетських містечках, а першими користувачами були студенти

коледжів. Університети та коледжі можуть спілкуватися один з одним через сайти соціальних мереж, навіть якщо вони знаходяться на відстані кількох континентів.

Через ці сайти вони можуть організовувати конкурси, зустрічі та вечірки. Учні та студенти різних закладів освіти використовують соціальні мережі для обміну ідеями, які можуть змінити життя [70].

Наявність вже значної кількості соціальних мереж дає змогу викладачам і студентам обрати для використання у навчанні іноземних мов таку з них, котра відповідає більш конкретизованим цілям.

Наприклад, «платформа Lang-8 орієнтована на спілкування в текстовому форматі, вдосконалення орфографічних та пунктуаційних вмінь та покращання рівня граматики», MyLanguageExchange і Interpals дають ефективний інструментарій «для розвитку усного мовлення», відомий майже всім YouTube дає можливість «закріпити й потренувати граматичні навички, поповнити словниковий запас, покращити вимову, розширити світогляд» [6, с. 203].

Тож соціальні мережі можна впевнено вважати досить ефективним інструментом вивчення іноземної мови, оскільки, зокрема, посилює інтерес студентів до цієї справи і прискорює навчальний процес.

6. Використання біометрії

Запровадження біометричних систем у заклади вищої освіти допомогло оптимізувати навчання та підвищити дисципліну.

Розпізнавання обличчя, відбитків пальців, розпізнавання голосу та стеження за очима – це деякі з біометричних методів, які школи впровадили, щоб оптимізувати свою роботу. Окрім того, що вони використовуються для контролю за відвідуванням учнями чи студентами уроків, вони використовуються під час запозичення майна закладів освіти, наприклад, книг у бібліотеці. Викладачі використовують методи стеження за очима, щоб відстежувати, як учні засвоюють матеріал, якому їх навчали [70].

Тобто біометрія є унікальним адміністративним інноваційно-технологічним ресурсом для належної організації навчального процесу і контролю його виконання.

Але насправді йдеться не лише про «адміністративний догляд».

Технології аналізу біометричних показників – це окремий технологічний пласт методик обробки інформації, яку можна зібрати у студента під час занять з метою наступної оптимізації навчання.

Про реальні інтереси студента (окрім звичайно особистих) викладач може дізнатися за допомогою біометричних технологій, котрі відстежують, наприклад, рух зіниць його (студента) очей або рух курсора, котрим студент управляє – на підставі узагальненої інформації студенту надається більш актуальні для нього учбові матеріали.

Іншою відмінністю технології аналізу біометричних даних є можливість активного тестування людини на профпридатність безпосередньо в процесі онлайн-навчання.

Широкий доступ до Інтернету є одним із факторів, який прискорив впровадження технологічних інновацій у секторі освіти.

Ідеї швидко поширюються, і люди можуть досліджувати та впроваджувати найкращі методи використання інноваційних технологій в освіті, а компанії, що займаються апаратним забезпеченням, виробляють такі пристрої, як ноутбуки та планшети, налаштовані відповідно до конкретних освітніх потреб.

Жорстока конкуренція між різними технологічними фірмами є ще одним фактором, який прискорює швидкість розроблення технологічних інновацій [70].

Висновки до 1 розділу

Інноваційні технології навчання представляють собою сучасні підходи та методи, спрямовані на покращення якості освіти. Вони базуються на використанні інформаційних технологій, інтерактивних засобів та

новаторських методик, спрямованих на активізацію навчального процесу та забезпечення ефективного засвоєння знань студентами. Ці технології охоплюють широкий спектр інструментів, таких як віртуальна реальність, онлайн-платформи, гейміфікація та інші.

Однією з ключових рис інноваційних технологій є їхнє орієнтування на індивідуалізацію та адаптацію навчання до потреб кожного студента. Це враховує різноманіття стилів навчання та темпів освоєння матеріалу. Крім того, інноваційні технології сприяють розвитку критичного мислення, творчих навичок та саморегуляції учнів.

Впровадження інноваційних технологій у закладах вищої освіти є складним процесом, що вимагає не лише наявності сучасних засобів та технічної інфраструктури, але і змін в педагогічному підході та культурі викладання. Важливо враховувати відкритість до інновацій серед викладачів та студентів, адже їхня участь є важливою у забезпеченні успішності переходу до нових методик.

Окрім того, ефективне впровадження інновацій вимагає навчання викладачів новим педагогічним стратегіям та методам, а також підтримки з боку управління закладу. Важливо враховувати індивідуальні особливості навчального закладу, його ресурсні можливості та потреби студентів для оптимального впровадження інноваційних технологій.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

2.1. Загальнонауковий рівень дослідження проблеми сучасних методів викладання іноземних мов у закладах вищої освіти

Зафіксоване у нашій Конституції намагання увійти до Європейського Союзу [1] має реалізуватись лише тоді, коли наше суспільство прийме за обов'язкову умову врахування реального мовного розмаїття, що існує у його країнах-членах, де гідне місце займають не лише їх офіційні мови, а й регіональні мови та мови меншин, якими протягом століть розмовляли на території Європи, не кажучи вже про мови, які прийшли з хвилями мігрантів. Тому вивчення кількох мов є необхідністю для багатьох людей і можливістю для кожного громадянина України [16].

Вся нормативно-правова система ЄС базується на повазі до зазначеного мовного розмаїття, котре, як ключовий принцип, увійшло до загальноєвропейських і національних законів і міждержавних угод.

Зрозуміло, що це стосується й політики, конкретні норми та дії якої спрямовані на сприяння викладанню та вивченню іноземних мов.

Неможна при цьому не згадати ключовий чинний документ, що визначає євроінтеграційні зусилля України на сучасному етапі, яким є «Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони» (в подальшому тексті – Угода), яка була ратифікована Верховною Радою України Законом № 1678-УП від 16.09.2014, із змінами, що були внесені протягом 2016-2022 рр. [57].

Саме цей акт став «найбільшим міжнародно-правовим документом за всю історію України та найбільшим міжнародним договором» ЄС з іншою

країною за межами цього об'єднання [30, с. 6], орієнтиром євроінтеграційного руху і стратегічного розвитку України до сьогодні і у наступному, а досягнення зафіксованих в ній норм і показників є маркерами цього процесу.

У тому числі певним маркером європейської інтеграції України є реалізація у наших вишах мовної політики ЄС.

У якості наріжного каменю такої політики на протязі останніх двох десятиліть розглядаються схвалені главами держав і урядів країн-членів ЄС висновки Європейської ради в Барселоні 2002 року, у яких вони закликали до подальших дій для покращення базових навичок, зокрема шляхом забезпечення вивчення принаймні двох іноземних мов з раннього віку та визначення показника мовної компетентності.

А наступною віхою у розвитку європейської співпраці з метою сприяння ефективному вивченню мов стала публікація у 2012 році результатів «Європейського дослідження мовних компетенцій» [19].

Численні аргументи на підтримку амбітної освітньої політики в галузі іноземних мов детально викладені в документах Європейської Комісії.

Вивчення мови пропонує можливості для особистого та професійного розвитку, особливо коли громадянство у країнах ЄС гарантує свободу пересування.

Крім того, у суспільстві це сприяє культурній обізнаності, взаєморозумінню та соціальній згуртованості.

Співробітники з мовними та міжкультурними знаннями є персоналом для компаній, що працюють на глобальних ринках.

Коротше кажучи, знання кількох мов є необхідним для підтримки відкритих, різноманітних, демократичних і процвітаючих суспільств у Європі.

Невиконання цього може виявитися дуже дорогим в економічному плані та може поставити під загрозу фундаментальні цінності та принципи Європейського Союзу [63].

Дане магістерське дослідження базується, стосовно європейського досвіду вивчення іноземних мов, на звіті під назвою «Ключові дані про

викладання мов у закладах освіти Європи – 2017» (Європейська комісія/ЕАСЕА/Eurydice, 2017), де представлено широкий спектр даних про політику щодо іноземних мов в європейських системах освіти.

У ньому подано основні висновки звіту, а також результати останніх досліджень і документи ЄС. Його мета — ознайомити політиків із найновішою політикою викладання іноземних мов у Європі, що може допомогти їм розробити нові проекти, які відповідають поточним викликам.

Це резюме зосереджено на п'яти ключових питаннях мовної політики ЄС і національної політики [63]:

- висновки Європейської ради щодо викладання іноземних мов т. зв гол Барселони;
- діапазон іноземних мов, які учні вивчають у школах;
- якість викладання іноземної мови, з особливим акцентом на викладачів та їхню професійну мобільність за кордоном, а також на CLIL як метод навчання;
- очікуваний рівень викладання іноземних мов;
- заходи з надання мовної підтримки та сприяння інтеграції новоприбулих;
- прибулі студенти-мігранти.

Вік, з якого починається обов'язкове вивчення іноземних мов (встановлений чи ні), і час, відведений на їх навчання, є важливими питаннями у викладанні іноземних мов.

Тим не менш, рішення, прийняті в цих двох сферах, не гарантують якість викладання чи високий рівень володіння мовою серед студентів.

Ефективні методи навчання та якісна освіта і професійний розвиток викладачів є ключовими факторами успіху в освіті.

Надати порівнянну інформацію в цих областях важко, оскільки в більшості країн педагогічні навчальні заклади користуються високим ступенем автономії, і викладачі можуть вільно обирати відповідні методи навчання.

А ось емпіричні дослідження, проведені в межах ЄС або за його межами, такі як «Європейське дослідження мовної компетенції» (Європейська комісія, 2012) або опитування TALIS (ОЕСР), можуть пролити світло на різноманітність практик у Європі [63, 49].

Дослідження ELLiE (Early Language Learning in Europe), опубліковане в 2011 році, надає корисні рекомендації, засновані на дослідженнях, щодо покращення якості викладання мови в школах та закладах вищої освіти (British Council, 2011).

Це дослідження підтверджує тенденцію до раннього вивчення мови в багатьох європейських країнах і спрямоване на визначення політичних змін, необхідних для успішного впровадження цих змін.

Однією з головних рекомендацій звіту ELLiE було переконатися, що вчителі володіють необхідними навичками володіння іноземними мовами та відповідними методами навчання для дітей. Цього можна досягти шляхом відповідної підготовки та розвитку вчителів [63].

Знання мови дійсно є ключовим елементом, необхідним для роботи вчителем іноземної мови. Vold (2017) досліджував відчуття готовності вчителів іноземної мови викладати предмет і виявив, що їх сприйняття власної компетентності є результатом поєднання навчання в університеті, досвіду викладання та перебування за кордоном.

Виїзд за кордон, зокрема, відіграє важливу роль у розвитку навичок усного мовлення майбутніх учителів іноземної мови.

Вони також значно сприяють розвитку своїх знань і розуміння повсякденної культури країни. У своїх висновках від 12 травня 2009 року Рада Європейського Союзу підкреслила необхідність поступового розширення транснаціональної мобільності, зокрема для вчителів, з метою зробити періоди навчання за кордоном — як у Європі, так і в усьому світі — правилом, а не винятком [60].

Тут варто повернутися до дебатів, які відбулися під час конференції у Вжесні (Польща). Говорячи про використання нових технологій у навчанні, варто запитати, чи можуть вони змінити вищі навчальні заклади? [60].

Відповідь така: можуть, але тільки тоді, коли ми розуміємо, що їх використання ще не є інновацією.

За допомогою комп'ютерів та Інтернету можна робити ультраконсервативні заняття. Якщо студенти мають продовжувати позначати правильну відповідь і заповнювати пропуски пропущеними словами, використання планшета для цієї діяльності не робить цю роботу більш значущою з точки зору функціонування мозку [61].

Запровадження й використання новітніх освітніх технологій поставило перед викладачами і науковцями методологічну проблему: яким повинен бути комплекс базових методик, які забезпечуватимуть високий рівень оволодіння студентами іноземними мовами?

Зрозуміло, що методи годівлі застаріли, але чи можна від них повністю відмовлятися?

Основна тенденція у застосуванні тих чи інших методик навчання іноземних мов виглядає ясною: спиратися треба на студента, як активного творця, а не пасивного слухача.

При цьому необхідно розуміти, що навіть використання інноваційних технологій в межах старого методичного простору відчутних результатів, як вже було вказано вище, не принесе, тобто розкриття їх (технологій) значного потенціалу потребує створення й нових методик, які будуть орієнтовані на розвиток більшої автономності студента і зменшення вимог скрупульозності від викладача при плануванні їм занять.

Таке твердження базується на визнаному факті, що найбільшою перевагою веб-квестів, завдань, які потребують пошуку інформації в Інтернеті, є те, що студенти самостійно шукають інформацію, розв'язують задачі та обирають для них найбільш прийнятні методи роботи.

Між тим, перевірені факти свідчать, що багато хто з творців навіть нових завдань дають настільки докладні інструкції, що веб-квести вже не відрізняються від типових завдань підручників.

Забруднені традиційною методикою, викладачі вважають, що навчальний процес є прямою похідною від процесу традиційного, тому студентів все одно потрібно водити за руку [56].

На думку ж, наприклад, В.В. Тесленка «у нових технологіях є величезний потенціал, але щоб його використати, потрібно залишити вже протоптані освітні стежки та прокласти нові.

Сьогодні нам необхідно створити методологію XXI століття, яка, з одного боку, враховуватиме постулати дослідників мозку, а з іншого – дозволить використовувати інноваційний потенціал цифрових інструментів» [56].

Досить актуальна для навчання іноземних мов з використанням новітніх технологій тема про погляд на студентів як на пасивних реципієнтів або на активних творців, стала однією з основних у змісті кількох лекцій, що відбулися в рамках зустрічей з викладачами, що були організовані видавництвами Macmillan і Hueber, які як раз і займаються навчанням іноземних мов. У їх заході було багато спільного з конференцією у Вжесні, хоча її організатори цікавились переважно саме новими технологіями [62].

Було, зокрема, відзначено, що інноваційні технології чудово підходять для активізації студентів у навчальному процесі, котрі самі стають творцями завдань, замість того, щоб позначати в зошитах правильні відповіді, з'єднувати елементи чи вписувати слова у пропуски.

Робочий зошит з традиційними завданнями і поверхневою обробкою інформації, як основний елемент навчального процесу, іде у минуле, оскільки його використання майже залишає постійних слідів у структурах пам'яті.

Навіть сотні рецептивних і репродуктивних завдань, які пропонувались (і поки ще пропонуються) студентам, не в змозі зробити їх (студентів)

справжніми володарями нової мови, оскільки говоріння вимагає глибокого опрацювання та завдань, що враховують його складність [62].

Зазначені завдання можливо поглиблюють і вдосконалюють іномовний потенціал викладачів, оскільки їх складання потребує часу, зусиль і глибокої обробки, а ось студентам, які лише ставлять необхідні позначки (це ж можна зробити і навмання), це не може, через короткість часу, додати глибоких знань, або виробити міцні навички.

Це підтверджують і нейробіологи, які слушно вважають, що зміни у структурі мозку, котрі є результатом наукових дій людини, відбуваються лише тоді, коли нейрони правильно виконують свої природні функції.

З цього випливає, що студенти, а не лише розробники завдань чи викладачі, мають бути активною стороною навчального процесу.

Тобто ефективне оволодіння іноземною мовою можливе лише тоді, коли мозок особи, яка навчається, виконує певну за обсягом і напруженою роботу і самостійно вирішує проблеми, які виходять за рамки того, що студент вже знає [62].

На методичних семінарах іноземних мов студенти навчаються, як це зробити.

Спочатку вони беруть на себе роль розробників і створюють навчальні матеріали нового покоління, а потім передають ці методи школам, де проходять практику – прикладом такого алгоритму може слугувати метод відпрацювання граматики на підставі створених студентами навчальних матеріалів, наприклад фотографій чи відео, щоб описати, які нові структури слід використовувати [62].

Така форма роботи дає, окрім придбання студентами первісного досвіду підготовчої викладацької праці, можливість відпрацювання нових граматичних структур у конкретних ситуативних контекстах.

Традиційна граматична методика, наприклад, дає студентам (і школярам) теоретичне розуміння часів дієслів і можливість навіть правильно відповісти на тестове завдання, але при самостійному написанні розповіді чи

іншого тексту вони розгублюються перед проблемою застосування дієслова у конкретному часі.

Активною формою створення граматично правильного контексту є, наприклад, групова відповідна частина підготовки майбутнього фільму або серії фотознімків, коли він (контекст) має бути поєднаний з правильною структурою – тут граматику практикується вже на етапі придумування завдання.

Нарешті перевагою такого підходу є відхід від домінування суто вербального простору, оскільки самостійне створення ситуації вимагає участі всіх органів чуття, і навчання відбувається не лише за допомогою слів, пояснень і визначень.

Знання, про які дізналися усі, та відчуття, пов'язані з конкретними ситуаціями та власною діяльністю, обробляються в мозку зовсім іншим способом, ніж той, що базується лише на словах [56, 62].

Дебати, очні й заочні, стосовно методичних засад проблеми реалізації інноваційних технологій навчання іноземних мов у закладах вищої освіти відбуваються й в Україні.

Цікаво, що розглядається це питання на різних рівнях (монографії, доповіді на наукових семінарах й конференціях, наукові статті, дисертаційні роботи, навіть є опубліковані дипломні студентські праці) та у різних аспектах.

Спочатку хотілося б відзначити авторів, котрі вже були згадані у вступі до цієї роботи.

Наприклад, проблеми інновацій в інформаційному просторі взагалі і у вітчизняній освіті частково були висвітлені в цілому курсі лекцій з соціології за авторством А.А. Герасимчук і Шиян О.М. ще на рубіжі 20-го і нинішнього віків [10].

Суттєвий внесок у дослідження ефективних технологій професійної підготовки майбутніх фахівців зробила завідувач кафедри педагогіки і психології Інституту підвищення кваліфікації спеціалістів фармації

Національного фармацевтичного університету, доктор педагогічних наук Л.Г. Кайдалова, яка, зокрема, ретельно розглянула, разом з іншими авторами, проблему формування лідерських якостей у студентів засобами інноваційних методів навчання [62].

Значною подією на цьому шляху стала публікація у 2018 році статті Осової О.О. «Досвід використання технологій навчання іноземних мов студентів в умовах смарт-освіти», у якій, зокрема, було вказано на значне поширення технологічних інновацій, котрі мають такі риси як інтерактивність, інтенсивність, комунікативність, індивідуальну спрямованість щодо особистості, автоматизацію алгоритмів роботи з учбовим матеріалом [41].

Той же автор у 2020 році захистила докторську дисертацію «Дидактичні засади навчання іноземних мов студентів філологічних спеціальностей із застосуванням технологічних інновацій» [40].

А до цього, у 2018 році, кандидатську дисертацію про підготовку вчителів початкової школи до застосування інноваційних технологій навчання іноземних мов захистила Руднік Ю.В. [50].

Вже у 2023 році інноваційні підходи до викладання іноземних мов у закладах вищої освіти економічного профілю дослідила й опублікувала кандидат педагогічних наук Белова В.В. [3].

Щодо наукових зібрань, то, наприклад, у 2017 році у Києві під егідою Національної академії внутрішніх справ України відбувся науково-практичний семінар, присвячений запровадженню технологічних інновацій в навчанні іноземних мов професійного спрямування, де серед майже двох десятків доповідей були розглянуті й питання, наприклад, сугестивного методу Г. Лозанова щодо аналізу методичних принципів навчання іноземній мові [18].

А у квітні 2021 року відбулася вже Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція, на якій були ретельно проаналізовані теоретико-методичні засади впровадження інноваційних технологій навчання іноземних мов у неможливих вишах країни, де, зокрема, поруч з іншими доповідями дуже

актуально у той час пролунав матеріал про переваги й недоліки дистанційного навчання [55].

Всього у даному дослідженні поіменно названі майже п'ять десятків вітчизняних дослідників, які зробили свій внесок у наукове висвітлення різних аспектів використання інноваційно-технологічних засобів в навчання іноземних мов і в освітянську діяльність в цілому.

Звичайно, що методологічні дослідження в межах цієї тематики мають продовжуватися поряд з подальшим розвитком інноваційного навчання студентів мовам інших народів.

Таким чином, маємо можливість зробити деякі наступні висновки:

- Використання інноваційних технологій на заняттях з іноземних мов, як основна ознака позитивних результатів викладацької творчої діяльності, що спрямована на підвищення студентської мотивації, має обов'язково відповідати фундаментальним методичним вимогам, а саме: концептуальності, системності, гнучкості, динамічності, відтворюваності;
- Підтримка викладацьких зусиль інноваційно-технологічним навчанням іноземним мовам виражається у покращанні навчального середовища, розширенні кола навчальних методів (у порівнянні з традиційними), укріплення з'єднання аудиторії з реальним світом;
- За рахунок використання навчальних інноваційно-технологічних засобів ефективно підкріплюються студентські зусилля щодо оволодіння нерідними мовами: вони становляться більш ширшими за власними можливостями, зростають мотивація й увага до навчального процесу, а також самостійність, водночас із особистою відповідальністю, у прийнятті локальних учбових рішень;
- Комплексне застосування аудіо- та відеоряду, інших нових технологічних моментів (розпізнавання мовлення, наприклад) сприяє підвищенню оволодіння студентами вимовними та розмовними навичками, аудіюванням, читанням і писемною мовою;

- Значення постаті викладача іноземної мови не лише не зменшується, а навпаки, збільшується за рахунок забезпечення ним цілісності і системності навчального процесу, котрий формально і змістовно збагачується за рахунок запровадження новітніх технологій;
- Орієнтація на вступ України до ЄС і розширення її співробітництва з США та іншими розвиненими країнами світу зумовлює не лише збільшення уваги до оволодіння вітчизняною молоддю іноземними мовами, а і на удосконалення цього процесу за рахунок втілення у навчання технологічних інновацій;
- Розроблення, опрацювання, впровадження та, нарешті, широке застосування методів використання таких інновацій базується на ключових висновках, зроблених до цього часу в Європейському союзі в галузі національної та мовної політики;
- Одним з базових методологічних принципів на цьому шляху є перехід від консервативних методів навчання, хоча і з використанням новітніх технологічних засобів, до новітніх же методик, де суттєво підвищується рівень самостійності студентів у вирішенні учбових завдань за допомогою саме останніх технологічних досягнень – при цьому і самі завдання мають орієнтувати на це;
- Пошук й обґрунтування вказаних методичних засад в Україні активно відбувається завдяки зусиллям науковців і викладачів вітчизняних вишів.

2.2. Освітньо-виховні можливості інноваційних технологій у процесі викладання іноземних мов у ВНЗ

Інновації завжди суттєво впливали на систему освіти, але кінець 20-го – початок 21-го століть ознаменувались дійсним вибухом нових технологій, що спричинило значні зрушення у тому, як здійснюється процес навчання в закладах вищої освіти [56].

Багато ентузіастів технологій вважають, що зміни в системі освіти можуть йти тільки вперед завдяки неймовірному зростанню кількості винаходів, які постійно змінюють опис існуючих професій.

У зв'язку з цим, багато хто вважає, що повна відмова від традиційної освіти в аудиторії вже відбудеться у найближчому майбутньому, і відзначає при цьому, що традиційна освіта не зможе належним чином підготувати студентів до нових викликів і вимог реального світу [70, 56].

Однак скептики по відношенню до цього тезису навпаки стверджують, що ми повинні бути обережними з негайним впровадженням сучасних технологій в аудиторіях через, насамперед, потенційні наслідки, такі як розширення існуючої соціальної прірви, збільшення кількості людей, які страждають на психічні захворювання і регрес когнітивного та академічного розвитку, який може виявитися незворотним [56].

З урахуванням аргументів обох сторін, нижче складений приблизний перелік переваг і недоліків інноваційних технологій в освіті з поясненнями, як саме вони впливають на сучасних студентів [56].

Озираючись на минулі сто років, можна сказати, що з раптовою появою широкого спектру нових технологічних пристроїв та Інтернету студенти отримали можливість зробити процес навчання набагато легшим і цікавішим.

Основні переваги інноваційних технологій у викладанні іноземних мов в закладах вищої освіти [56] виражаються у тому, що вони (технології) роблять навчальний процес адекватнішим до сучасних умов розвитку суспільства.

Вони, зокрема, забезпечують кращий інтерактивний досвід під час процесу навчання та викладання.

З появою мобільних телефонів, планшетів і комп'ютерів студенти змогли робити те, що вони повинні були робити давно (було багато тих, хто так і робив і без зазначених новинок) – вчитися активно та продуктивно.

Але тепер вперше студенти можуть з ентузіазмом від легкості процесу отримати доступ до предмета/навчального розділу завдяки додаткам, відео,

моделюванням і цифровим книгам, які роблять процес навчання набагато привабливішим.

Більше того, можливість заглибитися в сферу, яка їх цікавить, дозволяє їм розпізнати свої потенційні інтереси та таланти, і, можливо, навіть свою майбутню професію.

Новими технологіями забезпечується доступ до необмеженої кількості актуальної інформації та даних з різноманітних джерел.

Крім того, що студенти підходять до навчання з більшим ентузіазмом і продуктивністю, вони також мають можливість отримати доступ до найактуальніших тем і досліджень, про що їхні предки могли тільки мріяти.

Замість того, щоб ходити від бібліотеки до бібліотеки, тягаючи з собою купу книжок, вони лише за декілька клацань миші та чітко визначених запитів отримують доступ до інформації, яка може дати їм додаткове розуміння тем, які вони вивчають у виші.

Отже, ця практика не тільки дає можливість студентам отримати сучасну освіту, але й вчить їх підходити до пошуку інформації та читання складної фахової літератури.

Інновації навчають студентів цифровій грамотності.

Ми всі знаємо, що молоді люди не можуть отримати рівень навичок, який вимагає сучасний корпоративний світ, на заняттях з інформатики.

Впроваджуючи технології як невід'ємну частину освіти у сфері, зокрема, навчання іноземних мов, викладачі дають студентам можливість йти в ногу з трендами навчання та набувати технологічних/цифрових навичок, які дуже затребувані в 21-му столітті.

Ця форма навчання є найбільш корисною для студентів, які не мають доступу до сучасних технологій вдома (хоча таких стає все менше), що також може потенційно знівелювати соціальну прірву між людьми з різним рівнем цифрової грамотності.

Технологічні інновації мають певний фінансовий вимір, оскільки зменшують витрати на навчання.

З впровадженням технологій в освіту, ресурси стали доступнішими, що призвело до зниження плати за навчання, потреби в книгах та їх ціни, а також до зменшення потреби в університетському приладді.

Запровадження електронних книг полегшило роботу сім'ям із низьким рівнем доходу та допомогло студентам підходити до навчання на рівних умовах із однолітками, без батьківського тиску на високу успішність, яка є результатом великих інвестицій в освіту їхніх дітей.

Крім того, ще одним позитивним побічним ефектом використання електронних книг в освіті є те, що вони опосередковано сприяють зменшенню вирубки лісів, яка є однією з головних екологічних проблем.

Нарешті, застосування технологічних новинок забезпечує краще розуміння успішності студентів завдяки автоматичним показникам.

Раніше викладачам доводилося витратити багато часу на оцінювання загальної академічної успішності кожного студента, що виявилось дуже непрактичним, особливо у великих групах із понад 20 студентами.

На жаль, багатьом з тих, хто навчався у ті роки, ніколи не вдавалося виправити неправильні кроки в навчанні, а тепер новітні технології можуть допомогти їм у цьому, а теперішнім студентам – досягти високої успішності і, можливо, виявити поки що скриті свої таланти та інтереси.

Із запровадженням цифрових технологій та Інтернету в аудиторіях, де вивчається іноземна мова, робота викладачів щодо аналізу успішності учнів і надання вказівок та порад стала набагато легшою, що є безпрограшною ситуацією як для самих викладачів, так і для студентів.

Зокрема, завдяки платформам, які збирають дані про успішність студентів у класі, тестах і завданнях, викладачі мають чітке уявлення про проблеми, з якими студенти стикаються, досягають успіху або невдачі при їх вирішенні.

Крім того, викладачі тепер можуть змінювати завдання на основі аналізу успішності окремих студентів або групи в цілому. Вони можуть вибирати між

навчанням у реальному часі або навчанням у власному темпі [62]. Коли йдеться про самостійну роботу, то такий вибір полегшується і для студентів.

Технології в освіті дозволили студентам отримати контроль над своїм навчанням, зокрема, досягнутим рівнем оволодіння іноземною мовою, але вони також забезпечили викладачам гнучкість у передачі знань студентам.

Зрозуміло, така практика можлива лише в закладах, які підтримують гібридне (змішане) навчання, тобто поєднання синхронного навчання в режимі реального часу та асинхронного навчання, де учні можуть слухати лекції, коли забажають [62, 42].

Слухання викладача, який веде заняття у режимі реального часу, дає студентам сильніше відчуття причетності та дозволяє їм спілкуватися з однолітками, так само, як спілкуватися з учителем віч-на-віч. З іншого боку, більш незалежні студенти, які впевнені у власних навичках управління часом і зобов'язаннями, можуть вчитися, коли їм заманеться [62, 42].

Не можна не сказати про таку глобальну перевагу використання інноваційних технологій в навчанні іноземних мов в українських вишах, як наближення за допомогою цього до вступу у Європейський Союз.

Нагадаємо, зокрема, що ще у 2015 році була опублікована Національна програма вивчення та популяризації іноземних мов [65], яка виникла на підставі того, що:

- вивчення іноземних мов є одним з пріоритетів внутрішньої політики ЄС;
- багатомовність, згідно бачення ЄС, є важливим елементом конкурентоспроможності Європи;
- одна з цілей мовної політики ЄС полягає в тому, щоб кожен європейський громадянин володів двома іноземними мовами на додаток до їх рідної мови;
- Україна визначила пріоритет зовнішньої політики в Угоді про асоціацію з ЄС [57];

- знання мов – один із головних інструментів невідворотності приєднання країни до ділового, освітнього, наукового та культурного простору країн європейської спільноти;
- Стратегією розвитку України планувалося, що у 2020 році 75% випускників вітчизняних середніх шкіл будуть володіти двома іноземними мовами – цього не сталося, у першу чергу, через події російської війни проти України, розпочатою РФ у 2014 році і активізованою у лютому 2022 року.

Отож, технологічні інновації, що вносять вже зараз величезний внесок до навчання іноземних мов в українських вишах, треба розглядати і з точки зору руху нашої держави у євроатлантичний простір.

На «посилення значення загальної мовної компетентності та володіння іноземними мовами», які, звичайно, неможливі сьогодні без активного використання технологічних новинок, саме для європейської інтеграції українського суспільства вказується і у вітчизняному науковому і публіцистичному просторі [24, с. 167, 8].

Бути оптимістом та вірити в постійний розвиток інноваційних технологій – чудово, однак не менш важливо не випускати з уваги негативні сторони технологій в освіті та те, як вони можуть спричинити довгострокові проблеми для молоді.

Зокрема, багато скептиків у сфері соціальних і гуманітарних наук часто вказують на кілька потенційних недоліків технологій в освіті та на те, як вони можуть негативно вплинути на певні аспекти та якість життя та розвитку молодих людей [56].

Це, на їх думку, відволікає студента як в аудиторії, так і поза нею.

Прихильники технологій в освіті часто забувають, що студенти продовжують користуватися своїми мобільними телефонами та планшетами протягом дня, навіть після завершення занять.

Зокрема, завдяки щоденній дозі соціальних медіа та відеоігор мозок звикає до розважального, інтенсивного та короткочасного контенту, який може швидко стимулювати їх дофамінову систему.

Найбільша проблема тут полягає в тому, що щоденна взаємодія з технологічними пристроями зменшує тривалість уваги, а дослідження показують, що тривалість уваги становить близько 8 секунд.

Хоча викладачі можуть мати добрі наміри, слід обмежити використання додатків, які не мають відношення до самого навчального процесу.

За рахунок використання сучасних технічних пристроїв і програм потенційно знижується когнітивний розвиток і зменшуються навички вирішення проблем.

Технологія завжди має добрі наміри, щоб скоротити час і полегшити виконання певних механічних дій. Проте технології автоматизували майже всю діяльність закладів вищої освіти.

Те, що спочатку було позитивним наміром, призвело до того, що нові покоління не зможуть виконувати повсякденну пізнавальну діяльність без технологій.

Крім того, слід зазначити, що коли студенти використовують технології для вирішення будь-яких проблем у ВНЗ, вони поступово втрачають свої здібності розв'язувати проблеми, а це дуже затребуваний набір навичок.

Єдиний вихід з цієї проблеми полягає в тому, щоб викладачі та навчальні заклади в цілому ввели обґрунтовані обмеження на використання технологій у навчанні.

Знаходження і інформаційно-технологічному просторі зменшує пряму взаємодію студента з однолітками.

Хоча було доведено, що цифрові технології покращують просування студентів і співпрацю над проектами, вони, однак, ігнорують нашу біологічну потребу у взаємодії в режимі реального часу.

Зокрема, ми жили як соціальні істоти більше десятків тисяч років, і тепер ми думаємо, що ми можемо так легко обдурити свою генетичну схильність.

Незважаючи на те, що молоді люди спілкуються зі своїми батьками, викладачами та однолітками, відсоток людей з діагнозом тієї чи іншої форми депресії зростає і зараз досяг приголомшливих 20%.

Єдине рішення, яке можуть запропонувати викладачі та навчальні заклади, це заохочувати молодих людей до взаємодії між собою віч-на-віч.

Відомо, що утримувати сучасну техніку дуже дорого. Витрати на модернізацію або підтримку технології часто забувають і не враховують.

У світі, де нові інновації у сфері цифрових технологій з'являються ледь не щомісяця, і де оновлення програмного забезпечення та додатків постійно потребує все більш потужних пристроїв, покладатися на переконання, що технології в освіті є єдиним рішенням, звучить надто самовпевнено.

А саме, викладання та навчання можна здійснювати без технологій, але питання в тому, наскільки корисними будуть набуті конкретні навички після кількох поколінь технологічної відсталості.

Тому, щоб не шкодувати про придбання нової технології, навчальні заклади зобов'язані оцінювати фактичні довгострокові витрати на ці інвестиції та як це відобразиться на оплаті навчання, яку мають сплачувати студенти та їхні батьки.

Відчутним недоліком стало те, що на іспитах стало легше списати.

Величезною проблемою, з якою стикаються викладачі, є списування на іспитах та відсутність уявлення про знання студента в аудиторії.

Це також найбільша проблема онлайн-тестів, оскільки викладачі часто не знають, чи мають учні доступ до іншого пристрою під час проходження тесту.

Ця проблема може мати довготермінові наслідки, насамперед через неспроможність навчальних закладів гарантувати, що студент дійсно володіє знаннями, необхідними для вищого рівня освіти, або для виконання своєї роботи.

Соціальним наслідком впровадження інноваційних технологій в навчання іноземних мов та інших предметів є те, що зменшується кількість викладачів через автоматизацію та зниження зарплати.

Із впровадженням технологій у навчальні програми роль викладача як авторитета та посередника у процесі передачі знань поволі скорочується.

Слід зазначити, що автоматизація навчання та впровадження окремих додатків вже призвела до зменшення кількості вчителів у сучасних школах та викладачів ВНЗ.

Проте викладачі, які залишилися, мають ще більше обов'язків, ніж раніше, а їхні доходи не збільшуються пропорційно цьому зростанню, тому багатьом і довелося залишити роботу.

Додатково можна навести й іншу, більш просту класифікацію деяких недоліків застосування інтерактивних технологій в освіті [43]:

- додаткове навантаження на викладачів, які для роботи з сучасним технологічним обладнанням мають володіти відповідними навичками, щоб ця робота не викликала в них відчуття дискомфорту, а потенціал, як обладнання, так і самого викладача, використовувався по максимуму;
- для студентів інтерактивні інструменти є цікавими і вони користуються ними і вдома, але, по-перше, таку можливість мають не всі, а, по-друге, необхідний час, щоб вони адаптувались до такого навчання на хоча б приблизно однаковому рівні;
- інноваційних інструментів багато, вибір перед викладачем постає достатньо складний, у зв'язку з чим було б необхідним широке розповсюдження методичних рекомендацій щодо використання такого інструментарію;
- потрібна додаткова увага з боку викладача з точки зору наявності у студентів індивідуальних протипоказань до використання окремих інтерактивних ефектів (більшою мірою це стосується роботи з дітьми, але і у вищих таке випадки можливі).

Перелічені аспекти знов приводять до проблеми, яку можна вважати однією з головних, пов'язаних з впровадженням новітніх технологій в початковий процес вивчення іноземних мов – проблеми врахування особистих здібностей студентів.

Йдеться зокрема про те, що неминуча ставка на підвищення самостійності студентів при оволодінні іноземною мовою (для інших предметів це не менш важливе) за допомогою технологічних інновацій, котра вбачається цілком вірною, навіть, безперечною, не має у кожному випадку точного прогнозу відносно того, приведе ця самостійність до підвищення мотивації студентів (багатьох або окремих) на активацію їхніх зусиль щодо оволодіння новою мовою, або, навпаки, спрямує їх на шлях легкого отримання потрібних оцінок через вмиле користування сучасними гаджетами, у тому числі на заліках і іспитах, де оцінки «враховано» або «задовільно» майже гарантовані.

Для вирішення цієї проблеми зусиль викладачів іноземних мов буде явно недостатньо, да і, по правді кажучи, це в цілому не їхня справа. Варто було б, щоб тут попрацювали професійні психологи.

Публікації, популярні й наукові, стосовно студентської самостійності у навчанні є, але головна, якщо не вся, увага в них приділяється організаційним питанням, розвитку цієї самостійності [69, 70], а проблема у її цілепокладанні.

Друге пов'язане з тим же питання полягає у тому, що легко формуємо навички користуванні технічними пристроями (наприклад, автоматична комп'ютерна перевірка граматики і синтаксису створеного тексту) з такою ж легкістю звільняють студента від застосування для такої процедури власних мозкових звивин, що знижує його інтелектуальний потенціал, який має знадобитися у майбутньому житті.

Третя проблема на цьому ж напрямі – баланс між груповими і індивідуальними заняттями з вивчення іноземної мови. Плюси для створення такого умовно розумного балансу, які надає викладачеві сучасна комп'ютерна техніка, вище описані, а потрібна ще психологічна оцінка межі цього

балансування, а також залежність його (балансу) вдалого досягнення від, зокрема, величини студентської групи (вона має збільшуватися або зменшуватися у порівнянні з стандартною), віку (курсу) студентів, гендерного складу групи тощо.

Вбачається, що зазначені проблеми заслуговують спеціальних досліджень, з урахуванням, звичайно, того що вже зроблено науковцями у сфері освітянської психології, чому є опубліковані приклади [4].

Описуючи переваги технологій в освіті, студенти мають можливість отримати доступ до широкого спектру інформації, яка робить процес навчання більш захоплюючим, але питання в тому, скільки часу потрібно, щоб підготувати та інтегрувати цей вміст у значущі цілі?

Отже, підвищені обов'язки здебільшого стосуються підготовки до занять, важливість і складність якої багато хто недооцінює.

Проблема, яку необхідно вирішити, полягає в тому, що навчальні заклади повинні перестати ставитися до роботи викладачів як до фізичної праці, і першим кроком до цієї мети є підвищення їхньої зарплати та ставлення до них з належною повагою, інакше ми матимемо невмотивованих викладачів, які перестануть дбати про те, щоб передати знання своїм студентам, а наслідком цього буде покоління людей, нездатних стати корисними членами суспільства [60].

Таким чином, різні люди мають різні думки щодо запровадження інноваційно-технологічних змін у системі освіти взагалі і у навчанні іноземних мов зокрема, особливо якщо це зроблено раптово і в такий короткий термін.

Однак варто бути реалістами, адже переваг все ж набагато більше, ніж недоліків.

Отже, постійне наполягання на недоліках слід сприймати не як бажання повернутися до традиційної освіти, а як привід для обережності та можливість краще побачити прогалини в технологіях і методах, які використовуються в освіті. Вищі навчальні заклади та викладачі мають проаналізувати недоліки та

покращити якість навчання як у своїх цифрових, так і фізичних аудиторіях [60].

Висновки до 2 розділу

Наукові дослідження з проблем сучасних методів викладання іноземних мов у закладах вищої освіти свідчать про глибоке вивчення цієї проблеми та пошук оптимальних підходів. Вчені досліджують різні аспекти викладання іноземних мов, зосереджуючись на методології, психолого-педагогічних аспектах та використанні інноваційних технологій.

Деякі дослідження зосереджуються на вивченні ефективності традиційних та сучасних методів викладання, порівнюючи їх вплив на засвоєння мови студентами різного рівня підготовки. Інші дослідження розглядають аспекти мотивації студентів у вивченні іноземних мов та визначають фактори, які впливають на їхню успішність у цьому процесі.

Дослідження засвідчують, що інноваційні технології мають значущий вплив на покращення якості освіти та ефективність викладання іноземних мов у вищих навчальних закладах. Вони надають нові можливості для створення інтерактивного середовища, яке сприяє залученню студентів та розвитку їхніх мовних навичок.

Інноваційні технології включають в себе використання онлайн-платформ, мультимедійних засобів, віртуальної реальності та гейміфікації. Ці інструменти допомагають перетворити навчальний процес у захоплюючий та ефективний спосіб навчання.

Дослідники акцентують увагу на потребі інтеграції інновацій у програми викладання, враховуючи поточні вимоги ринку праці та розвиток сучасних комунікаційних технологій. Освітньо-виховні можливості інноваційних технологій відкривають нові перспективи для залучення студентів та підвищення рівня їхньої мовної компетентності.

РОЗДІЛ 3

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МОТИВАЦІЙНІ УМОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВНЗ

3.1. Професійно-спрямована взаємодія суб'єктів навчання

Ефективність навчання іноземній мові залежить, у першу чергу, від того, чи створені викладачем такі умови проходження навчального процесу, які мотивують кожного студента проявити свою творчість та активність, тобто саме у підборі і практичному застосуванні належних методів для створення цих умов полягає завдання викладача.

Методи, що активізують пізнавальну діяльність в процесі навчання, можуть бути різними, зокрема, вище йшлося про проектну методику навчання іноземних мов, яка добре себе зарекомендувала на протязі десятиліть, а тепер, коли до її змісту додалися сучасні інноваційні технології, та ще й з використанням можливостей Інтернету, знайшла друге дихання.

Технологічні інновації допоможуть реалізувати бажаний підхід в навчанні та забезпечить диференціацію та індивідуалізацію навчання [56].

Аби вивчення іноземної мови було поглибленим у межах затвердженої навчальної програми, варто включати до неї такі комп'ютерні технології, користуючись якими студенти можуть вивчити лексику, навчитися монологічного та діалогічного мовлення, відпрацювати вимову, навчитися письму та відпрацювати різні граматичні явища [37].

Інноваційні технології є характерними для усіх професій людини. Самі по собі інновації не виникають, оскільки вони є результатом певних наукових пошуків та досвіду викладачів чи колективів.

Було з'ясовано, зокрема, що використання різних мультимедійних технологій позитивно впливає та покращує концентрацію уваги, сприяє запам'ятовуванню та розумінню, формуванню уявлень, а також сприяє

швидкому засвоєнню знань та активізує пізнавальну діяльність студентів [5, 32].

Більш того, мультимедійні технології зараз стають найбільш популярними, оскільки дозволяють підвищити інформативність заняття та покращити запам'ятовування матеріалу, так як задіяні обидва головні органи чуття, слух і зір [19].

Стрімкого поширення набули інформаційно-комунікаційні технології, особливо, використання у навчанні мережі Інтернет.

Використання інтернету на заняттях з іноземних мов є дуже ефективним, оскільки студенти мотивовані і мають змогу розширити кругозір, знайти та опрацювати різні цікаві матеріали самостійно.

Вони, зокрема, можуть самостійно працювати на різних інтернет-ресурсах, оскільки дана технологія дає кожній людині можливість листуватися з іншими людьми, у тому числі, з інших країн, спілкуватися через онлайн-платформи, брати участь у різних конкурсах, вікторинах чи олімпіадах тощо.

Завдяки цій глобальній мережі студенти можуть отримувати найрізноманітнішу інформацію з певної теми та проблеми, яка аналізується у їхній роботі [19, 2].

На підставі зробленого Н. Хуррамовою аналізу різних технологій та методів, котрі допомагають ефективніше вивчати мову, а саме – покращити вимову, розуміння, швидше запам'ятовувати слова й речення, можна особливо виділити наступні з них [52]:

- Література: читання оригінальних окремих іноземних текстів та електронних книг у спрощеній мовній версії, доступній в Інтернеті.
- Фільми: перегляд фільмів іноземною мовою, доступних на DVD та в Інтернеті відповідно до рівня володіння мови.
- Пісні: робота з текстом пісні – вивчення слів і фраз, покращення вимови.
- Мовні веб-сайти – створення веб-сайту або блогу, використовуючи, наприклад, Wiki або Google+, щоб, серед іншого, публікувати виконані проектні роботи певної групи студентів, інформацію про домашнє

завдання та проекти, які потрібно виконати, обмінюватись інформацією між студентами.

- Словниковий запас: збагачення лексичних ресурсів за допомогою додатків і веб-сайтів, які спеціально призначені для тих, хто вивчає мову, і окремих комп'ютерних освітніх програм, таких, наприклад, як Kahoot, Puzzlemaker, Classtools).
- Мовні ігри (наприклад, каламбури, вікторини, танграми, кросворди), використання дидактичних ігор (наприклад, Memory, Bingo, Domino) та ігор, доступних в Інтернеті (наприклад, на веб-сайті Classtools).
- Створення самопрезентації для соціальної мережі в Canva.
- Створення коміксів за допомогою мультимедійних засобів, наприклад Toondo.
- Створення мультимедійних презентацій у Canva, Power Point, Prezi або Google, серед інших про улюблені книги, музичних кумирів, спортсменів, країни тощо.
- Створення відеозаписів або, навіть, відеофільмів про проведення самого навчання або вільного часу, використовуючи для цього, наприклад, Adobe Spark.

На підставі того ж аналізу зроблений висновок про можливість й бажаність використовувати в студентських аудиторіях (стаціонарних і віртуальних) наступні комп'ютерні програми та інструменти, які покращуватимуть викладання іноземної мови та допомагатимуть студентам швидше засвоїти матеріал [52, 47] (Додаток А)

Не має сенсу й можливості показати, як працює кожна з цих програм у навчанні іноземних мов. Але для прикладу розміщуємо коротку інформацію про застосування в освітньому процесі технології веб-квест, зміст якої в тому, що вона уявляє собою проблемне завдання, у котрому присутні елементи рольової гри, а для виконання цього завдання необхідно скористатися інформаційними ресурсами Інтернету.

Ця технологія інтегрує вказані інформаційні інтернет-ресурси у навчальний процес і тим самим сприяє ефективному вирішенню цілій низці суттєвих компетенцій.

По-перше, це використання індивідуального комп'ютера для вирішення професійних задач шляхом, зокрема, пошуку потрібної інформації, оформлення підсумків пошуку у вигляді комп'ютерних презентацій, баз даних, веб-сайтів, сторінок блогів тощо.

По-друге, це самоорганізація і самонавчання.

Велике значення має тренування за допомогою веб-квесту вміння вишукувати одразу декілька способів вирішення тої чи іншої проблеми, вибирати з них той, що є оптимальним для даного випадку, причому робити цей вибір на підставі осмисленого обґрунтування.

В ході виконання «веб-квестного» проблемного завдання у складі цілісної команди виробляються навички планування, функціонального розподілу обов'язків, взаємодопомоги і взаємоконтролю, тобто того, що у сукупності можна назвати навичками командного вирішення проблем.

Нарешті учасник веб-квесту відпрацьовує навички публічних виступів.

Щодо завдань, які можна згенерувати у рамках веб-квесту, то вони дуже різні.

Це може бути, наприклад:

- аналітичний пошук і систематизація інформації певного напрямку;
- якийсь журналістське розслідування (дуже модний останніми роками жанр у всьому світі);
- наукове дослідження, пов'язане з пошуком, виявленням, вивченням різних фактів, явищ, відкриттів на основі знов-таки знайдених онлайн-джерел;
- створення літературного твору у будь-якому жанрі, відеоролика, або виконання іншої творчої роботи.

Наведений перелік є звичайно неповним, більш того, кожний викладач або студент може його доповнити на свій розсуд, виходячи з особистого досвіду і фантазії.

Однак варто пам'ятати, що інноваційні технології є лише додатковим засобом у вивченні іноземних мов, адже повністю донести необхідну інформацію може лише викладач.

При цьому новітні технології, як не це вказано у профільному посібнику, удосконалюють процес навчання та підвищують його ефективність, сприяють оптимальним умовам для творчої роботи з інформацією, а також допомагають зробити взаємодію між викладачем та студентами більш активною, завдяки ним також можна значно підвищити ефективність навчального процесу, зекономити час викладача на роботу з різними навчальними матеріалами, оскільки спрощується їх пошук, аналіз і відбір, забезпечити впровадження різних нових форм навчання, допомогти студентам ефективніше та швидше засвоїти новий матеріал [42].

3.2. Методичне забезпечення інноваційних технологій навчання іноземних мов у педагогічних закладах вищої освіти

Оскільки сучасна молодь уже звикла користуватися електронними гаджетами, впровадження їх у заклади вищої освіти, безсумнівно, допомогло б (і допомагає) пробудити їхній інтерес і підвищити рівень залучення.

Впровадження технологій в освіту забезпечує студентам захоплюючий досвід навчання, дозволяючи їм залишатися більш зацікавленими темою, не відволікаючись.

Використання проекторів, комп'ютерів та іншого сучасного технічного обладнання в аудиторії може зробити навчання студентів більш динамічним і захоплюючим, якщо встановлювати відповідні завдання, які комплексно включають до себе технологічні ресурси, усні презентації та групову участь, яка, до речі, може виходити за межі вербального спілкування [64].

Використання комп'ютерів та інших пристроїв у поєднанні з цифровими інструментами дозволяє викладачеві грати в аудиторії більш активну роль і бути в центрі всього процесу.

Викладач стає в ньому провідником та може суттєво підвищити ефективність навчання.

А водночас студенти, використовуючи незліченну кількість цифрових ресурсів, можуть завантажити необхідну їм інформацію з зовнішнього ресурсу або завантажити свій вміст. Технології Web 2.0 (вікі-сайти, подкасти, блоги тощо) полегшують студентам створення контенту, співпрацю між ними, оцінку роботи один одного та перехід до спільного навчання. Цифрові технології полегшують тактику навчання в класі, прикладом може слугувати гейміфікація або такі підходи, як перевернуті класи, які оптимізують навчання [64].

У зв'язку з тим, що була згадана гейміфікація, є сенс трохи роз'яснити, що мається на увазі при застосуванні цього терміну.

Гейміфікація займає почесне місце серед нових інструментів у процесі навчання, зокрема, іноземних мов – за рахунок високої ефективності, якою вона наповнює цей процес.

По-перше, ігрові елементи, які, власне, і обумовили англоподібну назву цього технологічного навчального інструменту, роблять процес вивчення матеріалу цікавішою, додають новизни, і не дають студенту загубитися серед рутинних завдань.

По-друге, гейміфікація дозволяє змістити акценти у сприйнятті навчання, оскільки замість звичного домашнього завдання студент одержує «квест», за виконання котрого він отримає «досвід».

А цей досвід, у свою чергу, відкриває нові, більш складні, квести, тобто більш складні програми і курси. Навчання перетворюється на гру, а гра за визначенням не може бути нудною – вона навпаки приносить задоволення і мотивує продовжити заняття.

Додатковою мотивацією для ретельного проходження квестів і максимального поглиблення тим самим у вивчення нової мови слугують так звана дошка пошани і колекційні значки.

Використання ігрових засобів для вивчення іноземних мов не є чимось новим, але впровадження у давно існуючу систему гейміфікації технологічних новинок, притаманних 21-му століттю, дало їй свіжий поштовх, і дало можливість залишитися на тому ж почесному місці, але уже в оточенні сучасних методів навчання.

Комп'ютерних програм, які можуть бути використані для навчання іноземних мов, дуже багато, тому варто виокремити ті з них, які вбачаються більш ефективними з точки зору оволодіння студентами мовних здібностей [67].

Наведемо їх короткий перелік.

Анкі.

Анкі в перекладі з японської означає «запам'ятовування».

Програма присутня на ринку вже кілька років. Це простий і ефективний інструмент, який сприяє закріпленню отриманих знань.

Як працює Anki? Програма відображає послідовні картки з окремими словами, реченнями, зображеннями та навіть звуками.

Користувач самостійно перевіряє свої знання і, залежно від точності відповіді, відзначає, чи знає він вже слово чи хоче його повторити.

У базі доступно багато тематичних розділів і мовних версій. Серйозною перевагою, яку також оцінили викладачі, є можливість завантажувати в програму набори власних карток. Їх можна готувати індивідуально, залежно від того, що потрібно засвоїти учням.

Анкі – це безкоштовний інструмент (розробникам можна пожертвувати, якщо є бажання й можливість), доступний для багатьох платформ (Windows, OS X, Linux/BSD, iOS, Android і навіть є веб-клієнт).

У 2012 році вийшла версія 2.0.0, у якій окремі колоди, що склалися з файлу і медійного каталогу, були замінені на єдину колекцію, яка має схожу

на дерево колодну структуру, в межах якої картки легко переміщуються, а питання й відповіді генеруються за шаблоном [58].

Зараз вже є версія 2.1.49 / 2.1.65 з гнучкими настройками, можливістю додавати мітки (зображення, аудіо, відео) і синхронізувати інформацію на декількох комп'ютерах [59].

Duolingo (Додаток Б).

Duolingo представляє ширший підхід до вивчення нової мови, ніж просто запам'ятовування слів і фраз.

Це дозволяє здобувати знання на практиці, перекладаючи веб-сайти. Фрази, слова, речення – все, що ви вивчаєте на курсах, практично перетворюється на ресурси.

Завдяки цьому розробники не стягують жодної комісії за використання Duolingo. Це дуже цікава ініціатива, яка добре вписується в природу вільного доступу до освіти та обміну знаннями через Інтернет.

Масштаби та ідею проекту добре ілюструють дані, які показують, що, якби програмою користувався 1 мільйон людей, вміст усієї англійської Вікіпедії було б перекладено іспанською лише за 80 хвилин.

Однією з найкрутіших речей Duolingo є те, що він відстежує прогрес. Він дізнається, де користувач робить помилки, які питання у нього виникають, і пропонує рішення.

Це абсолютно безкоштовна програма, доступна в Інтернеті, також є версії для Android та iOS. Станом на лютий 2023 року Duolingo було найпопулярнішим додатком для вивчення мов у світі, тоді за місяць його завантажили 13,4 млн. користувачів [60].

Показово, що цей додаток є в переліку тих, що рекомендовані Міністерством освіти і науки України [34].

Memrise (Додаток В).

Memrise — це програма вивчення мови, яка виходить за рамки класичного методу повторення словникового запасу, охоплюючи знання з таких галузей, як історія та наука.

Однак за своєю суттю це все ще програма для карток, лише її стиль покращено за допомогою прийомів пам'яті, використання зображень та інших корисних інструментів, які допоможуть вам вивчити нову мову. Коротше кажучи, можна сказати, що він пропонує навчання запам'ятовування через гру.

Memrise використовує процес під назвою гейміфікація, тобто посилення на внутрішню мотивацію, яка є результатом збору балів, порівняння себе з іншими користувачами та створення власної репутації в суспільстві.

Пропозиція включає багато тематичних курсів і мовних версій. Деякі з них безкоштовні, ви також можете протестувати програму. Memrise взагалі також є безкоштовним інструментом, доступним у веб-браузері, є також версії для iOS та Android, завдяки яким заняття можна продовжувати на мобільних носіях будь-де: вдома чи в дорозі, з дивана чи з ванни. Цей додаток позитивно оцінюється в Інтернеті, але вказується, що він найбільш придатний для початку навчання, коли потрібно отримати базову основу слів [66].

Livemocha (Додаток Г).

Livemocha дозволяє вивчати іноземні мови від їх носіїв.

Концепція Livemocha пов'язана з використанням багатої спільноти, яка наразі включає понад 16 мільйонів користувачів Інтернету та мільйон викладачів. Завдяки цьому абсолютно безкоштовному інструменту ви можете розвивати свої навички приблизно у 40 іноземних мов.

Навчання майже повністю відбувається онлайн. Воно базується, наприклад, на онлайн-уроках, бесідах з носіями мови, підручниках або відеоуроках.

Коли справа доходить до використання курсів, ви можете використовувати їх частину безкоштовно після реєстрації. Однак зрештою кожен користувач досягає моменту, коли йому доведеться відкрити свій гаманець, якщо він хоче продовжувати навчання.

За відгуком вчителя англійської мови А. Ярової головною перевагою цієї «своєрідної соціальної мережі» є «можливість отримати оцінку ваших текстів

і промови від користувачів, що вільно володіють англійською, та знайти собі співрозмовника для тренування розмовної англійської» [52].

Метод Пімслера (Додаток Д).

Метод Пімслера базується на царстві звуків.

Інструмент більше зосереджений на вправі мовлення, ніж на запам'ятовуванні слів.

Кожна вправа триває приблизно 30 хвилин. Протягом цього часу користувачі висловлюють фрази цільовою мовою та своєю рідною мовою, і коли вони вводять нові фрази та слова, зміцнюється пам'ять раніше засвоєних фраз.

Pimsleur доступний понад 50 мовами. Сам метод має тривалий досвід (початок його сягає 1960 року), і майже кожен мав з ним контакт (так зване повторення фраз і речень, вимовлених учителем).

Pimsleur є комерційним продуктом, тому гонорари слід передбачати. Вартість залежить від типу програми, яку ви хочете використовувати, чи має вона елементи розмови чи ні, і чи потрібно використовувати додаткові функції.

Він доступний у вигляді веб- та мобільних додатків. Однак перш ніж ви вирішите використовувати програму, ви можете безкоштовно завантажити 30-хвилинний урок, щоб перевірити, чи це рішення спрацює у вашому випадку.

Опис цього методу на сайті Polyglot club завершується однозначним висновком: «Це розвиває вивчення базової лексики, активізує навички очікування та використання природного навчання через обмін розмовами. Все розроблено для того, щоб стимулювати ваш розум до ефективного та легкого вивчення цільової мови. Насправді метод може похвалитися тим, що він може навчити вас достатньо, щоб почати розмовляти всього за 10 днів» [63].

У процесі навчання іноземних мов у сучасних закладах вищої освіти традиційно використовується світлове та звукове обладнання. Але зараз у ВНЗ приходять нові інформаційні технології (мультимедійний комп'ютер, Інтернет, мультимедійний підручник).

Використання цих нових інформаційних технологій дозволяє виділити в ньому наступні основні моменти [37]:

- використання мультимедійних технологій у навчанні іноземних мов покликане істотно підвищити ефективність навчання, основною метою якого є вдосконалення навичок повсякденного та професійного спілкування (як безпосереднього з носіями мови, так і опосередковано через телебачення, пресу, Інтернет);
- з'являються нові засоби отримання необхідної інформації.

У сучасній практичній методиці навчання іноземних мов використання мультимедійних технологій вже тепер відіграє значну роль.

Тим більше підстав для того, щоб розібратися, що таке мультимедіа в цілому, у своїх складових частинах та у конкретних проявах, коли це стосується навчання іноземних мов у вітчизняних вишах.

Мультимедіа – це комплекс програмно-технічних засобів, що реалізують обробку інформації в звуковій та візуальній формах.

Мультимедіа розроблено для передачі звуку, даних і зображень через локальні, регіональні та глобальні мережі.

Графіка, анімація, фото, відео, звук, текст в інтерактивному режимі роботи створюють інтегроване інформаційне середовище, в якому користувач отримує якісно нові можливості, а саме [3, 36]:

- технологічні можливості мультимедійних засобів великі, адже вони дозволяють організувати різноманітну навчальну діяльність учнів та значно підвищити її;
- технології виступають інструментом навчання і виховання студентів, розвитку їх комунікативних, пізнавальних, творчих здібностей та інформаційної культури;
- використання мультимедійних засобів навчання дозволяє за відсутності природного мовного середовища створити умови, максимально наближені до реального мовленнєвого спілкування іноземними мовами.

Існують різні варіанти використання інформаційно-комунікаційних технологій як на окремих заняттях з іноземної мови, так і протягом усього курсу.

На сьогодні в найзагальнішому вигляді можна виділити три основні способи використання можливостей сучасних мультимедійних комп'ютерів у навчанні іноземної мови. Серед них виділяють наступні [17]:

- використання готових програмних продуктів для вивчення іноземної мови, що постачаються переважно на компакт-дисках;
- використання програмних продуктів, створених безпосередньо викладачами (або викладачами разом зі студентами) у різноманітних інструментальних чи візуальних дизайнерських середовищах;
- використання ресурсів Інтернету.

Мультимедійні системи базуються на комп'ютерних технологіях.

Комп'ютери встановлюються на місці викладача та на місцях студентів, які об'єднані локальною мережею.

За допомогою спеціального інтерфейсного (сполучного) блока викладач може керувати роботою всієї групи.

Такі системи мають найширший функціонал. Навчання на основі синтезу мови, музики, образів тощо дозволяє повністю зануритися в навчальне середовище, тому є особливо ефективним [17].

У сучасній методичній практиці з'явилися електронні підручники з багатьох предметів, зокрема з англійської мови. Однак вони ще недостатньо перевірені.

Тому в закладах вищої освіти необхідно створювати мультимедійні програми, які можуть включати словник з поясненням активної лексики, довідковий матеріал, вправи з ключами для закріплення лексики, призначені для самостійної роботи вдома з комп'ютером.

Студенти опрацьовують та обговорюють весь матеріал спочатку з викладачем в аудиторії, потім там же самостійно, а більш детально – вдома.

Можна запропонувати їм написати сценарій до епізоду, який вони слухали на лекції, виписати активну лексику, підготувати розгорнуте повідомлення. На наступному занятті студенти детально обговорюють підготовлений вдома матеріал [47].

Таким чином, мультимедійні навчальні програми у викладанні іноземної мови мають низку переваг порівняно зі звичайним підручником, а також чудово поєднуються з традиційними формами занять.

Окрім програм на комп'ютерних дисках, для підвищення мотивації учнів багато викладачів використовують Інтернет, що дозволяє додатково «ввімкнути» такий важливий елемент навчання, як інтерес до предмету, що вивчається.

Формування інтересу чи мотивації до навчання є одним із найскладніших елементів у навчальному процесі. У цьому випадку, користуючись популярністю Інтернету в студентському середовищі, це можна зробити досить простими засобами [47].

Зараз розробляються, хоча є вже і немаленький практичний досвід, методики навчання іноземної мови з використанням мережі Інтернет.

Є прихильники ідеї вивчення мови лише за допомогою Інтернету чи лише за допомогою традиційної роботи з підручником.

Але більшість викладачів воліють використовувати Інтернет разом із традиційними засобами навчання, інтегруючи його в навчальний процес.

Найпростішим використанням Інтернету є використання його як джерела додаткових матеріалів для вчителя під час підготовки до заняття.

Матеріали можна роздрукувати та використати пізніше під час традиційного заняття. Звичайно, в цьому випадку використовується лише частина можливостей Інтернету. Але навіть із цим додатком навчання іноземної мови змінюється: користувач отримує доступ до інформації, яку важко вибрати з інших джерел.

Способи побудови навчання іноземної мови з використанням комп'ютерних технологій повністю залежать від того, якими мотивами

керується викладач, захоплений використанням комп'ютерних технологій у навчанні.

Сьогодні такі заняття можуть бути, а частково є, і даниною моді, і баловством, і експериментальною (не завжди нешкідливою для студентів) роботою викладача в пошуках нових форм навчання, і перевіреною необхідністю [17, 37].

Процес модернізації сучасного освітнього простору, пов'язаний з інтенсивним впровадженням сучасних комп'ютерних технологій за допомогою мультимедійних засобів в організацію викладання іноземних мов у ВНЗ, має за мету підготовку кваліфікованого, компетентного, професійно обізнаного у своїй професії, здатного безперервно професійно зростати персоналу у будь-якій сфері – державній, приватній, місцевій, міжнародній, виробничій, гуманітарній.

Мультимедійні технології займають першорядне місце у формуванні та розвитку іншомовної комунікативної компетенції у студентів, що сьогодні є основною метою вивчення іноземної мови у вищих навчальних закладах.

Використання мережі Інтернет, різноманітних відеоматеріалів, художніх фільмів, мультимедійних програм, спеціально підготовлених для навчального процесу, електронних підручників, мультимедійних довідників, енциклопедій і словників дозволяє створювати комунікативне середовище навчання, розвивати інтерес до вивчення мови, створювати умови, максимально наближені до реального мовленнєвого спілкування іноземною мовою за відсутності природного мовного середовища [17, 47].

Визначаючи цілі, завдання та можливості використання комп'ютерної мультимедійної техніки на занятті, викладач може і повинен, перш за все, дотримуватися таких принципових положень [5]:

- збереження психічного та фізичного здоров'я студентів;
- формування у слухачів елементарних навичок і здібностей користувача;
- допомога студентам в засвоєнні матеріалу;

- подання навчального матеріалу на основі спеціально та грамотно підібраних (створених) для вивчення іноземної мови прикладних комп'ютерних програм.

Окрім підвищення мотиваційного потенціалу студента, комп'ютер гарантує певну конфіденційність.

Якщо викладач не фіксує результати, то тільки сам студент знає, які помилки він зробив, і не боїться, що його результати дізнаються одногрупники і викладач, оскільки лише комп'ютером перевіряється і оцінюється правильність виконання будь-якого виду роботи. Таким чином не знижується самооцінка студента, а на занятті створюється психологічно комфортна атмосфера [51].

Робота з мультимедійними засобами дозволяє також повністю усунути важливу причину негативного ставлення до навчання – неуспішність через нерозуміння матеріалу.

Студентові надається можливість користуватися різними довідниками та словниками, які можна викликати на екран одним клацанням миші; долається психологічний бар'єр у використанні іноземної мови як засобу спілкування [47].

Позитивну роль використання мультимедійних аспектів відзначають не тільки серед студентів, а й серед викладачів.

Використання комп'ютера викладачем у навчанні іноземної мови дає можливість враховувати індивідуальні особливості студентів, організовувати самостійні дії кожного з них, використовувати особистісно орієнтований підхід у навчанні.

Основна мета для викладача іноземних мов – створити умови, в яких студент сам буде відкривати, здобувати і конструювати знання [47].

Одним із видів мультимедійних засобів, які можна використовувати на заняттях з іноземної мови, є мультимедійний мовний комплекс «Рінел-Лінго», на основі якого студент і викладач можуть реалізувати таку схему роботи [17, 61]:

1. Студент у лінгафонному кабінеті може зв'язатися з викладачем у будь-який час, натиснувши кнопку виклику.
2. Після цього викладач може особисто працювати з учнем за допомогою дистанційного режиму і спілкуватись з ним без участі інших студентів.
3. Студент у лінгафонному кабінеті самостійно виконує контрольні завдання з використанням Lingobooks.
4. Викладач вибірково підключається до студентів і в режимі дистанційної роботи контролює хід виконання завдань.
5. В аудіогрупах студенти можуть виступати з доповідями, презентаціями, конференціями, спільно розв'язувати задачі.
6. Викладач вибірково підключається до аудіогруп і в дистанційному режимі роботи контролює роботу студентів.
7. Викладач може зробити оголошення студентам за допомогою навушників, а ті, хто не користуються навушниками, використовують аудіо та гучномовець.
8. Викладач демонструє новий матеріал (програми, малюнки, графіки, тексти тощо) усім студентам окремо або всій студентській групі за допомогою режиму перегляду екрана. При цьому він може коментувати демонстрацію та відповідати на поставлені запитання за допомогою аудіозв'язку та гучного зв'язку.
9. Усі студенти читають текст за допомогою книг Lingo. Перед читанням студент має можливість прослухати текст, озвучений носієм мови за допомогою Lingo-book.
10. Викладач вибірково підключається до студента і перевіряє правильність читання, а при необхідності особисто з ним працює.
11. Студенти ведуть діалоги між собою в аудіогрупах за допомогою Lingo-books. Перед початком діалогу вони можуть прослухати текст, озвучений носієм мови за допомогою Lingo-book.
12. Викладач вибірково підключається до аудіогруп і контролює роботу студентів.

Переліченим вище сфера застосування мультимедійних технологій у навчанні іноземних мов у школах вищої освіти не обмежується.

Як чітко вказала І. Максимова з Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця, мультимедійні технології для зазначених цілей «охоплюють електронні підручники, самостійно підготовлений викладачем матеріал, презентацію інформації за допомогою програми Power Point, відео-метод, електронну пошту, рольові ігри, електронні інтерактивні дошки тощо» [33].

І кожна з цих технологій має власні особливості з точки зору спрямованості і методики застосування.

Використовуючи, наприклад, електронний підручник, студент стає суб'єктом навчання і користується виниклими перевагами у вигляді можливості коригування підручника з метою його адаптації під вимоги предмету і особисті властивості, самоконтролю проходження учбового матеріалу, наявності зворотнього зв'язку і легкості у користуванні.

Створена презентація інформації за самостійно підібраним матеріалом за допомогою програми Power Point дає можливість охопити всі види мовленнєвої діяльності студентів (писання, читання, говоріння, аудіювання та переклад).

Самостійно підібраний викладачем матеріал є найбільш спрямованим і доцільним для презентації, оскільки викладач іноземної мови готує і підбирає інформацію відповідно до вимог університетської та професійно спрямованої спеціалізації.

Пропонований методистами відео-метод – це високоефективна можливість подачі інформації, оскільки основною перевагою цього методу є наочність інформації, яка є більш доступною для сприйняття, а відтак, легше і швидше засвоюється.

Звичайна для переважної більшості користувачів Інтернету електронна пошта є одним з допоміжних методів функції контролю навчання іноземної мови, а також додатковим методом спілкування.

Студенти мають можливість уточнити інформацію або вирішити питання, що виникли в позааудиторний час, тим самим якісніше підготувати домашнє завдання, виконавши всі вимоги викладача.

Такий прийом, як використання рольових ігор дає можливість учасникам спілкуватися один з одним, граючи певну роль.

Студенти повинні знайти інформацію, необхідну для виконання своєї ролі, що стимулює самостійність студента у пошуку та підборі необхідної та цікавої інформації іноземною мовою.

Нарешті електронні інтерактивні дошки є найбільш універсальною та ефективною мультимедійною технологією у процесі викладання іноземної мови.

За допомогою електронної інтерактивної дошки досліджуваний матеріал подається в повному обсязі і чітко вимальовується на екрані, що націлює кожного студента на активну діяльність на уроці, сприяє візуалізації та структурованості вправ та підвищує мотивацію та зацікавленість студентів [64].

У зв'язку з цим можна ще раз нагадати деякі переваги використання мультимедійних технологій в навчанні іноземних мов у вишах України:

- удосконалення методів подачі граматичного та лексичного матеріалу, розвиток навичок монологічного і діалогічного говоріння, навчання письму та відпрацювання вимову, постійне поповнення словникового запасу студентів;
- коригування навчального процесу, враховуючи інтереси і можливості окремих студентів, реалізація особистісно-орієнтованого підходу у навчанні і забезпечення індивідуалізації і диференціації навчання;
- сприяння комунікативно-орієнтованої спрямованості такого навчання. Це в свою чергу значно покращує якість подачі матеріалу та його ефективність;

- збагачення змісту освітнього процесу, підвищення мотивації до вивчення іноземної мови з боку студентів і збільшення тісної співпраці між викладачем і студентами;
- можливість перейти від пасивної подачі матеріалу до активного способу реалізації освітньої діяльності, в якому студент стає не тільки центральним об'єктом процесу, а й активним його учасником. Таким чином, активізується й навчальний процес за рахунок збільшення наочності навчального матеріалу і відбувається плідна інтерактивна взаємодія між викладачем і студентом [33].

Усе вищезазначене дозволяє зробити узагальнюючий висновок про безумовну доцільність використання мультимедійних аспектів у викладанні іноземних мов у вищій школі. Саме тут можливе навчальне користування іноземною мовою в реальному контексті, що сприяє ефективному формуванню іншомовної компетенції студентів і, звичайно, якісному навчальному процесу.

Висновки до 3 розділу

Професійно-спрямована взаємодія суб'єктів навчання у вищих педагогічних закладах відіграє важливу роль у формуванні та розвитку кваліфікаційного потенціалу майбутніх педагогів. Зокрема, вивчення методик викладання іноземних мов враховує потреби сучасного освітнього середовища та вимоги ринку праці. Взаємодія між студентами, викладачами та практикуючими педагогами створює сприятливі умови для обміну досвідом та впровадження передових педагогічних підходів.

Методичне забезпечення відіграє ключову роль у впровадженні інноваційних технологій в процес викладання іноземних мов. Забезпечуючи викладачів сучасними методиками, педагогічними інструментами та інноваційними підходами, методичні матеріали стимулюють активність студентів та сприяють розвитку їхніх мовних навичок.

Методичне забезпечення інноваційних технологій включає в себе розробку сучасних навчальних програм, створення ефективних освітніх ресурсів, а також надання рекомендацій щодо використання новітніх технологій у викладанні. Це допомагає викладачам ефективно інтегрувати інновації в навчальний процес та стимулює студентів до активної участі у власному навчанні.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

1. Інновації є сутністю інформаційного суспільства, оскільки його постійні зміни проблематизують людське буття. Усі інноваційні методи навчання спрямовані на самовдосконалення та розвиток кожної особистості. Інноваційна діяльність відіграє дуже важливу роль в освітній сфері, оскільки зумовлює гнучкість системи освіти, реалізує конкурентоспроможні освітні, наукові та транснаціональні проекти, а також допомагає відкритися до нового.
2. Впровадження комп'ютерних освітніх технологій у вищих навчальних закладах свідчить про те, що роль викладача ще дуже значна. Незважаючи на величезну перевагу комп'ютера перед іншими технічними та наочними засобами навчання, саме вчитель може забезпечити цілісність і систематичність у навчанні.
3. В умовах інформатизації освіти вчитель виступає в ролі режисера, який покликаний спрямовувати інформаційний потік для найбільш ефективного навчання. Викладач повинен прагматично підходити до використання комп'ютерних технологій і дивитися на комп'ютер не як на конкурента, а як на більш досконалий засіб, ніж інші засоби навчання.
4. Аби вивчення іноземних мов було ефективним, цікавим та швидким, викладач має застосовувати інноваційні технології викладання мов, які будуть сприяти формуванню інтерактивного середовища, аби студенти краще взаємодіяли як з викладачем, так і між собою. Студенти зможуть вільно комунікувати між собою, формулювати та висловлювати свої думки, вислуховувати думки інших, знаходити та обробляти інформацію за допомогою новітніх технологій.
5. Широкий доступ до Інтернету є одним із факторів, який прискорив впровадження технологічних інновацій у секторі освіти. Ідеї швидко поширюються, і люди можуть досліджувати та впроваджувати

найкращі методи використання інноваційних технологій в освіті. Компанії, що займаються апаратним забезпеченням, виробляють такі пристрої, як ноутбуки та планшети, налаштовані відповідно до конкретних освітніх потреб. Жорстока конкуренція між різними технологічними фірмами є ще одним фактором, який прискорить швидкість технологічних інновацій.

6. Використання потенціалу нових технологій вимагає відходу від методів годівлі. До студентів слід ставитися не як до пасивних слухачів, а як до активних творців. Нові технології в старому методичному світі не приносять нічого нового у навчання. Використання їх потенціалу потребує створення нової методики, яка дасть змогу розвивати автономію студента і не базуватиметься на скрупульозному плануванні уроків викладачем. Найбільшою перевагою веб-квестів, завдань, які потребують пошуку інформації в Інтернеті, є те, що студенти самостійно шукають інформацію, розв'язують задачі та обирають для них найбільш прийнятні методи роботи. Однак, переглянувши доступні в Інтернеті завдання, можна побачити, що багато хто з їх творців дають настільки докладні інструкції, що веб-квести вже не відрізняються від типових завдань підручників. Забруднені традиційною методикою, викладачі вважають, що навчальний процес є прямою похідною від навчального процесу, тому студентів все одно потрібно водити за руку.
7. Інноваційні технології є лише додатковим засобом у вивченні іноземних мов, адже повністю донести необхідну інформацію може лише викладач. Новітні технології удосконалюють процес навчання та підвищують його ефективність, сприяють оптимальним умовам для творчої роботи з інформацією, а також допомагають зробити взаємодію між викладачем та студентами більш активною.
8. Завдяки інноваційним технологіям в процесі навчання можна значно підвищити ефективність навчального процесу, зекономити час

викладача на роботу з різними навчальними матеріалами, оскільки інноваційні технології спрощують пошук матеріалів, їх аналіз і відбір, забезпечують впровадження різних нових форм навчання, допомагають ефективніше та швидше засвоїти новий матеріал студентами.

9. Різні люди мають різні думки щодо запровадження інноваційних змін у системі освіти, особливо, якщо це зроблено раптово і в такий короткий термін. Однак варто бути реалістами, адже переваг все ж набагато більше, ніж недоліків. Вищі навчальні заклади та вчителі мають проаналізувати недоліки та покращити якість навчання як у своїх цифрових, так і фізичних класах.
10. Процес модернізації сучасного освітнього простору пов'язаний з інтенсивним впровадженням сучасних комп'ютерних технологій та мультимедійних засобів в організацію викладання іноземних мов у ВНЗ з метою підготовки кваліфікованого, компетентного, професійно обізнаного у своїй професії, здатного безперервно професійно зростати персоналу. Мультимедійні технології займають першорядне місце у формуванні та розвитку іншомовної комунікативної компетенції у студентів, що сьогодні є основною метою вивчення іноземної мови у вищих навчальних закладах. Використання мережі Інтернет, різноманітних відеоматеріалів, художніх фільмів, мультимедійних програм, спеціально підготовлених для навчального процесу, електронних підручників, мультимедійних довідників, енциклопедій і словників дозволяє створювати комунікативне середовище навчання, розвивати інтерес до вивчення мови, створювати умови, максимально наближені до реального мовленнєвого спілкування іноземною мовою за відсутності природного мовного середовища.

Список використаних джерел

1. Антонова О.Є. Освітнє середовище вищого навчального закладу як впливовий чинник розвитку обдарованості студентів Нові технології навчання: Зб. наук. праць. *Навчально-виховне середовище та моральність у XXI столітті*. Спец. випуск No 62. Київ-Вінниця: Ін-т інноваційних технологій і змісту освіти МОН України, Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки, 2010. С. 24-28.
2. Барташова Г.І. Невербальні компоненти комунікації в аспекті вивчення іноземних мов. *Методичні та психолого-педагогічні проблеми викладання іноземних мов на сучасному етапі*: матеріали IV Міжнародної науково-методичної конференції, 23 листопада 2011 р.: тези доповіді. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2008. Вип. 4. С. 19-21.
3. Белова В.В. Інноваційні підходи до викладання іноземних мов в закладах вищої освіти економічного профілю. *Академічні візії*. Вип. 1923URL:
file:C:\Users\Dell\Downloads%D0%91%D1%94%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B0+%D0%92%D1%96%D0%BA%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F+%D0%92%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BC%D0%B8%D1%80%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B02.pdf
4. Борисенко Л.Л. Психолого-дидактичні аспекти застосування інноваційних технологій навчання у вищих навчальних закладах. КНЕУ ім. В. Гетьмана. Київ. 2012.URL:
<http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/145771/Borysenko.pdf>
5. Братко М.В. Освітнє середовище вищого навчального закладу: функціональний аспект. *Педагогічний процес: теорія і практика*, No 1- 2 (46-47), 2015. С. 11-17.
6. Бужиков Р., Доній В. Соціальні мережі як сучасний інструмент навчання іноземної мови. Сучасні дослідження в іноземній філології.

2021. Том 19 № 1. С. 202-210.URL: <http://philol-zbirnyk.uzhnu.uz.ua/index.php/philolarticleview183376>
7. Бурлаєнко Т.І. Ігрові форми навчання в формуванні економічної компетентності майбутніх менеджерів освіти. *Педагогічна освіта Scientific Journal «ScienceRise»* No 25(19). 2016. С. 15-20.
 8. В Україні стартує масова кампанія вивчення іноземних мов. Укрінформ. 05.09.2017.URL: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/2299136-v-ukraini-startue-masova-kampania-vivcenna-inozemnih-mov.html
 9. Ващук Ф.Г. Перехід до інноваційних технологій у вищій освіті вимога часу. *Інтеграція в європейський освітній простір: здобутки, проблеми, перспективи*: монографія За заг. ред. Ф. Г. Ващука. Ужгород: ЗакДУ, 2011. 560с. (Серія «Євроінтеграція: український вимір»; Вип.16). С. 290-305.
 10. Герасимчук А.А., Шиян О.М. Соціологія: курс лекцій. К. Вид-во Європ. ун-ту фінансів. 2000. 88 с.
 11. Гончаров С.М. Методи, форми та інтерактивні технології навчання в кредитно-модульній системі організації навчального процесу. *Інтеграція в європейський освітній простір: здобутки, проблеми, перспективи*: монографія За заг. ред. Ф. Г. Ващука. Ужгород: ЗакДУ, 2011. 560 с. (Серія «Євроінтеграція: український вимір»; Вип.16). С. 353-362.
 12. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. К.: Академвидав, 2004. 352 с.
 13. Друкер П., Макьярелло Ф., Джозеф А. Менеджмент. М. ООО «И.Д. Вильямс»2010. 704 с.
 14. Дудченко В.С. Основи інноваційних методологій. М.: Інститут соціології. РАН, 2007. 150 с.
 15. Загальна характеристика технології програмованого навчання. Особливості навчання за допомогою комп'ютера. Дистанційне

- навчання. StudFiles: Файловий архів студентів.URL:
<https://studfile.net/preview/9320990/page:2>
16. Закон України «Про вищу освіту» Документ 1556-VII, чинний, поточна редакція Редакція від 18.03.2020, підстава 463-IX. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show>
 17. Захарчук Т.В. Інноваційні технології навчання в сучасній школі URL:
<https://social-science.uu.edu.ua/article/263>
 18. Інноваційні технології навчання іноземних мов професійного спрямування. *Матеріали науково-методичного семінару*. К. 2017. 84 с.URL:
https://www.nai.au.kiev.ua/files/naukova-diyalnist/naukovi-zahodizbirnuki2017zbir_inovac_inozmov.pdf
 19. Інтерактивні методи навчання в умовах сучасного уроку URL:
<https://www.youtube.com/watch?v=CFujPu39ne4>
 20. Інформаційне суспільство в світі та Україні: проблеми становлення та закономірності розвитку. Колективна монографія. Запоріжжя. ЗДІА. 2017. 282 с. URL:
<https://dspace.znu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/1234551861616/KolMon.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
 21. К. Ро. Як штучний інтелект допомагає вчити іноземні мови. BBC NEWS Україна. 26 червня 2023.URL:
<https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cw0p8xjy5qko>
 22. Кадемія М., Візнюк І., Поліщук А., Долинний С. Використання штучного інтелекту у вивченні іноземної мови здобувачами освіти. Анотація. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. 2022. Випуск 63. Розділ 3.URL:
<https://vspu.netsitindex.phpsitarticleview/5072>
 23. Кайдалова, Л. Г. Формування лідерських якостей студентів на основі інноваційних методів навчання. *Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe*. 2016. № 7. Р. 34-37.

24. Комар О.С. Євроінтеграційні процеси та концепція підготовки вчителя англійської мови нового покоління. Педагогічні науки. *Збірник наукових праць*. 2017. Випуск 135. С. 161-170. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/24239/KOMAR%20O.%20S.pdf;jsessionid=51271B5669A9BFD73C312A4A9B03E37D?sequence=1>
25. Комісаренко Т.М. 3D технології в освітньому процесі. URL: https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/67897242/13D_%D0%A2%D0%95%D0%A5%D0%9D%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%93%D0%86%D0%87_%D0%92_%D0%9E%D0%A1%D0%92%D0%86%D0%A2%D0%9D%D0%AC%D0%9E%D0%9C%D0%A3_%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%A6%D0%95%D0%A1%D0%86.PDF
26. Конституція України. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1996. № 30. Ст. 141. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. <https://zakon.rada.gov.ua/law/show/254%D0%BA96-%D0%B2%D1%80#Text>
27. Коростіль Л.А. Покоління Z: пошук способів педагогічної взаємодії URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5229
28. Котова О.В. Шляхи формування у студентів-першокурсників умінь вчитися самостійно. Вісник психології і педагогіки. 2010. URL: https://www.psyh.kiev.ua/%D0%A8%D0%BB%D1%8F%D1%85%D0%B8_%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%83_%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%96%D0%B2-%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%88%D0%BE%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D1%96%D0%B2_%D1%83%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%B2%D1%87%D0%B8%D1%82%D0%B8%D1%81%D1%8F_%D1%81%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE

29. Кравцов Г.М. Гнедкова О.О. Методи використання хмарних сервісів у навчанні іноземної мови. URL: <https://ceur-ws.org/Vol-2168/paper8.pdf>
30. Кузьо М., Хорольський Р., Черніков Д. Угода про асоціацію між Україною та ЄС: зміст та імплементація. Київ. 2015. 38 с. Веб-посилання: <https://parlament.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/1.pdf>
31. Лукановська А.В. Творчий потенціал особистості: структурні компоненти. *Проблеми сучасної психології*. 2010. Випуск 8. С. 630-644
32. Мазур Т.С. Інноваційні методи вивчення іноземних мов URL: <http://www.confcontact.com/decMazur.php>
33. Максимова І. Переваги використання мультимедійної технології навчанням іноземної мови в економічних закладах вищої освіти. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/220901/1/09C0B00BA%20D1%81%20B8%20BC%20BE%20B2%20B0%209F%20B5%20D1%80%20B5%20B2%20B0%20B3%20B8%20B2%20B8%20BA%20BE%20D1%80%20B8%20D1%81%20D1%82%20B0%20BD%20BD%20D1%8F%20B%20D1%83%20BB%20D1%8C%20D1%82%20B8%20BC%20B5%20B4%20D1%96%20B9%20BD%20BE%20D1%97%20D1%82%20B5%20D1%85%20BD%20BE%20BB%20BE%20B3%20D1%96%20D1%97%20BD%20B0%20B2%20D1%87%20B0%20BD%20BD%20D1%8F%20D0%86%20D0%9D%20D0%9E%20D0%97%20D0%95%20D0%9C%20D0%9D%20D0%9E%20D0%87%20D0%9C%20D0%9E%20D0%92%20D0%98%20D0%92%20D0%95%20D0%9A%20D0%9E%20D0%9D%20D0%9E%20D0%9C%20D0%86%20D0%A7%20D0%9D%20D0%B8%20D1%85%20D0%97%20D0%90%20D0%9A%20D0%9B%20D0%90%20D0%94%20D0%B0%20D1%85%20D0%92%20D0%98%20D0%A9%20D0%9E%20D0%87%20D0%9E%20D0%A1%20D0%92%20D0%86%20D0%A2%20D0%98.pdf>
34. Мобільні застосунки для вивчення іноземних мов. Офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України. 5 квітня 2022 року. URL:

<https://mon.gov.ua/ua/news/mobilni-zastosunki-dlya-vivchennya-inozemnih-mov>

35. Моделювання й інтеграція сервісів хмаро орієнтованого навчального середовища. К. ЦП «Компринт». 2015. 163 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/92731%D0%9C%D0%9E%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%A4%D0%86%D0%AF%20-%202015.pdf>
36. Моляко В.О. Психологічна теорія творчості. *Актуальні проблеми сучасної української психології*: наукові записки Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України голов. ред. С.Д. Максименко.К.2002.Випуск 22. С. 221-229
37. Морозов В. Філософія впровадження інновацій у педагогічний процес. *Вища освіта України*. 2014. № 2. С. 36-39.
38. Національна програма вивчення та популяризації іноземних мов. 2015. URL: <http://www.imzo.gov.ua/wp-content/uploads/2015/11/Natsionalna-programa-vivchennya-ta-populyarizatsiyi-inozemnih-mov-dopovidach-Ravlo-Hobzey.pdf>
39. Освітнє середовище як чинник становлення обдарованої особистості: монографія за ред. Р.О. Семенової. К.; Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. 228 с.
40. Осова О.О. Дидактичні засади навчання іноземних мов студентів філологічних спеціальностей із застосуванням технологічних інновацій. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук. Полтава. 2020. URL: http://pnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/aref_osova.pdf
41. Осова О.О. Досвід використання технологій навчання іноземних мов студентів в умовах смарт-освіти. 2018. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/229046832.pdf>
42. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. К. Кондор. 2011. 628 с.
43. Плюси і мінуси інтерактивних технологій в освіті. BRIOLight. URL: <https://briolight.com/plyusi-i-minusi-interaktivnih-tehnologij-v-osviti>

44. Подопригорова Л.А. Використання Інтернету у навчанні іноземним мовам. ІМШ. 2003. № 5. С. 25-31
45. Поляренко В. Проектна методика навчання на заняттях з англійської мови в умовах ВНЗ. X Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні підходи та інноваційні тенденції у викладанні іноземних мов». Київ. 24 березня 2015 року. URL: <http://interconf.fl.kpi.ua/node/1281>
46. Пометун О. Енциклопедія інтерактивного навчання. К.: А.С.К., 2007. 144 с. URL: <http://www.twirpx.com/file/467588>
47. Приходько Д. С. Інтеграція сучасних технологій у процес вивчення та викладання іноземних мов. Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні підходи та Інноваційні тенденції у викладанні іноземних мов». Київ, 2014. 191 с. URL: <http://interconf.fl.kpi.ua/node/1282>
48. Психологічні аспекти організації самостійної роботи студентів. Навчальна самостійність. Її ознаки. FaucetPay. 19 грудня 2016 р. URL: http://pedagogikaua.blogspot.com/2016/12/blog-post_75.html
49. Рожнова Т.Є. Система менеджменту якості освіти в закладах вищої освіти в умовах конкурентного освітнього середовища *Парадигмальна модель керівника сфери освіти у контексті євроінтеграційних процесів: матеріали Міжнародного форуму управлінської діяльності* (18-19 травня 2019 року), м. Тернопіль. Тернопіль: КРОК, 2019. С. 95-98.
50. Руднік Ю.В. Підготовка вчителів початкової школи до застосування інноваційних технологій навчання іноземних мов. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. К. 2018. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/deprint/246521%D0%94%D0%B8%D1%81%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F_%D0%A0%D1%83%D0%B4%D0%BD%D1%96%D0%BA_%D0%AE.%D0%92.pdf

51. Сазоненко Г. С. Педагогіка успіху (досвід становлення акмеологічної системи ліцею). К.: Гнозис, 2004. 684 с.
52. Сайт вчителя англійської мови Ярової Алли Вікторівни. URL: <https://allayarova.ucoz.ua>
53. Слупська Я.О., Шкуренко О.В. Застосування віртуальної реальності (VR) в освіті. «Молодий вчений». Вересень 2022 р. № 9 (109). С. 82-88. URL: [file:C:\Users\DellDownloads\5570-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-5447-1-10-20221028%20\(1\).pdf](file:C:\Users\DellDownloads\5570-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-5447-1-10-20221028%20(1).pdf)
54. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021-2031 роки. Київ. 2020. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/20200925/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>
55. Теоретико-методичні засади реалізації інноваційних технологій навчання іноземних мов у немовних вищих навчальних закладах. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції.* Харків. 2021. URL: <http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/151191/D1%8159-63.pdf>
56. Тесленко В.В. Формування творчої пізнавальної активності студентів вищих навчальних закладів. Освіта та розвиток обдарованої особистості. 2015. № 1(32). С. 5-11.
57. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. https://zakon.rada.gov.ua/law/show/984_011#Text
58. Anki для Windows. URL: <https://www.softportal.com/software-25645-anki.html>
59. Anki. Вікіпедія. 19 квітня 2022 року. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Anki>
60. Duolingo. Wikipedia. 3 листопада 2023 року. URL: <https://en.wikipedia.org/wiki/Duolingo>

61. Effective Implementation of Technology Innovations in Higher Education
URL: <https://ir-library.ku.ac.ke/bitstream/handle/123456789/11909/Effective%20Implementation%20of%20Technology%20Innovations%20in%20Higher%20Education.pdf?isAllowed=y&sequence=1>
62. Innovative Technologies in Teaching Foreign Languages URL: <https://openaccessjournals.eu/index.php/jedic/article/view/745709>
63. Kluczowe dane o nauczaniu języków szkołach w Europie 2017 URL: http://publications.europa.eu/resource/cellar/ff10cc21-aef9-11e7-837e-01aa75ed71a1.0010.01DOC_1
64. Learn English with native speakers who are they and how do they teach a foreign language? URL: https://www.novakidschool.com/blog/who-is-a-native-speaker-and-how-to-speak-english-like-a-native/#blogHeadingText-block_872155ea847cc1f62c5262410303cc30
65. LinguaMeeting.URL: <https://www.linguameeting.com/index>
66. Memrise: відгуки, опис програми, особливості установки. Hi-News. 21-02-2019.URL: <https://hi-news.pp.ua/kompyuteri/16988-memrise-vidguki-opis-programi-osoblivost-ustanovki.html>
67. Nowe technologie w służbie nauczania języków obcych URL: <https://edukacja.net/nowe-technologie-w-sluzbie-nauczania-jezykow-obcych>
68. Pimsleur Тест і огляд 2023. Polyglot club.URL: <https://polyglotclub.com/language/english/tool/35/translate-ukrainian>
69. Technology in language teaching and learning URL: https://sanako.com/technology-in-language-teaching-and-learning/#The_growing_importance_of_technology-assisted_language_learning
70. The Top 6 Technology Innovations for Education.URL: <https://www.theamegroup.com/top-6-technology-innovations-education>

71. VR-технології та освіта майбутнього: як виглядатиме школа у 2030 році. «Лабораторія». 6 жовтня 2021 р. URL: <https://laboratoria.problogvr-tehnologii-ta-osvita-majbutnogo-yak-vyglyadatyme-shkola-u-2030-rotsi>

ДОДАТКИ

Додаток А

Перелік комп'ютерних програм та інструментів, які покращуватимуть викладання іноземної мови та допомагатимуть студентам швидше засвоїти матеріал

Google+	Змішувати простір	Веб-квест	Wordart
Adobe Spark	Toondo або Storyboardthat	Storybird	Canva
Prezi	Powerpoint	Навчальні програми	Quizlet
Вікторина	Edpuzzles	Класні табурети	GesichterTausch / changefaces
	Трицидер	Kahoot	

Вправи для вивчення англійської мови за допомогою застосунку Duolingo

Виберіть правильний переклад

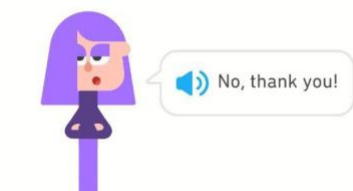

- rarely
- map
- partner

ПЕРЕВІРИТИ

Перекладіть це речення

- привіт
- будь
- ласка
- кава
- Ні
- дякую

ПРОПУСТИТИ

ПЕРЕВІРИТИ

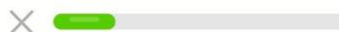
Що ви чуєте?

- rap
- snap

НЕ МОЖУ ПРОСЛУХАТИ ЗАРАЗ

ПЕРЕВІРИТИ

НОВЕ СЛОВО

Виберіть правильне зображення

- ресторан
- меню

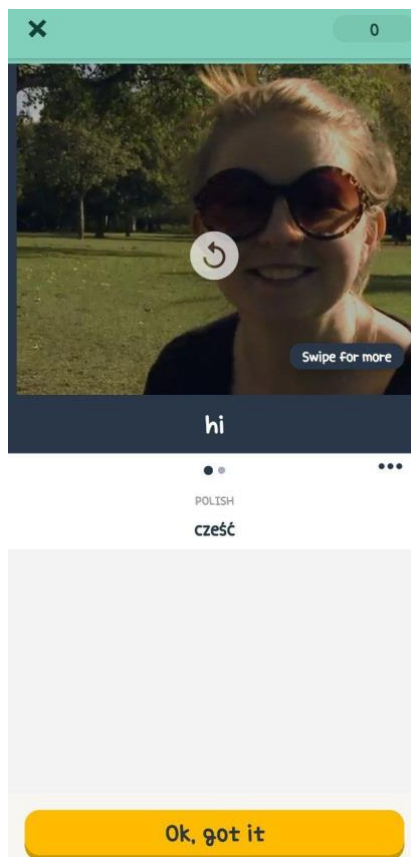
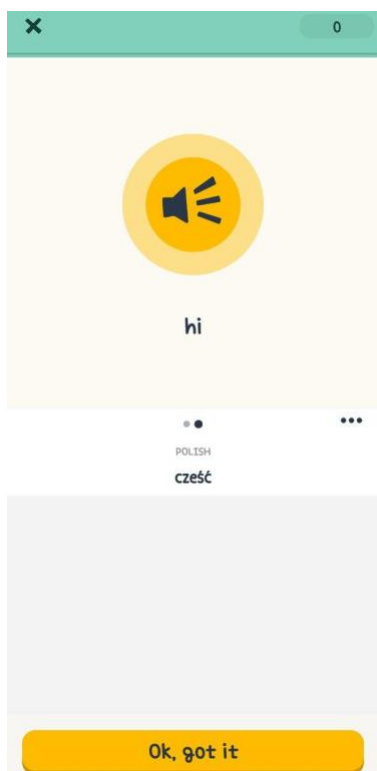
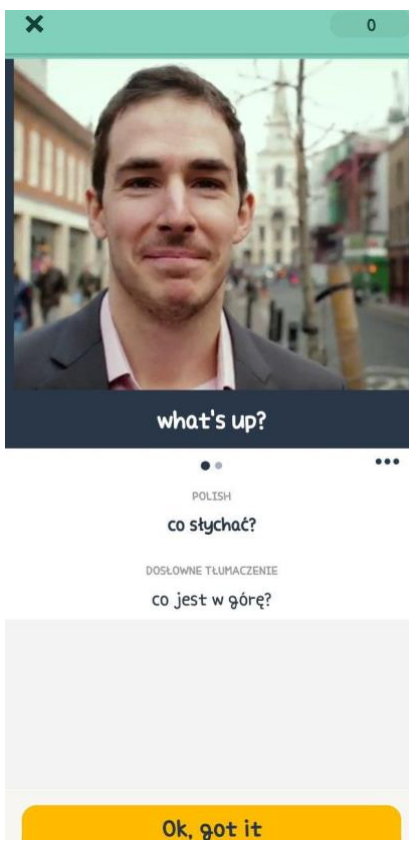
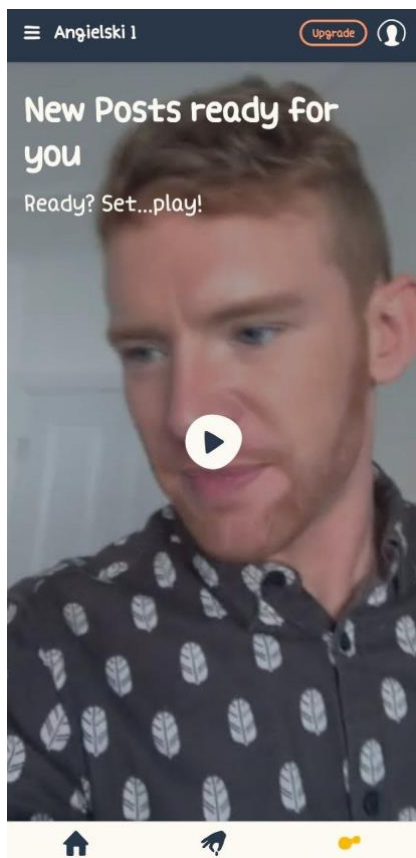
- вода
- карта

Надзвичайно!

ПРОДОВЖИТИ

Вправи для вивчення англійської мови за допомогою застосунку

Memrise

Вправи для вивчення англійської мови за допомогою застосунку

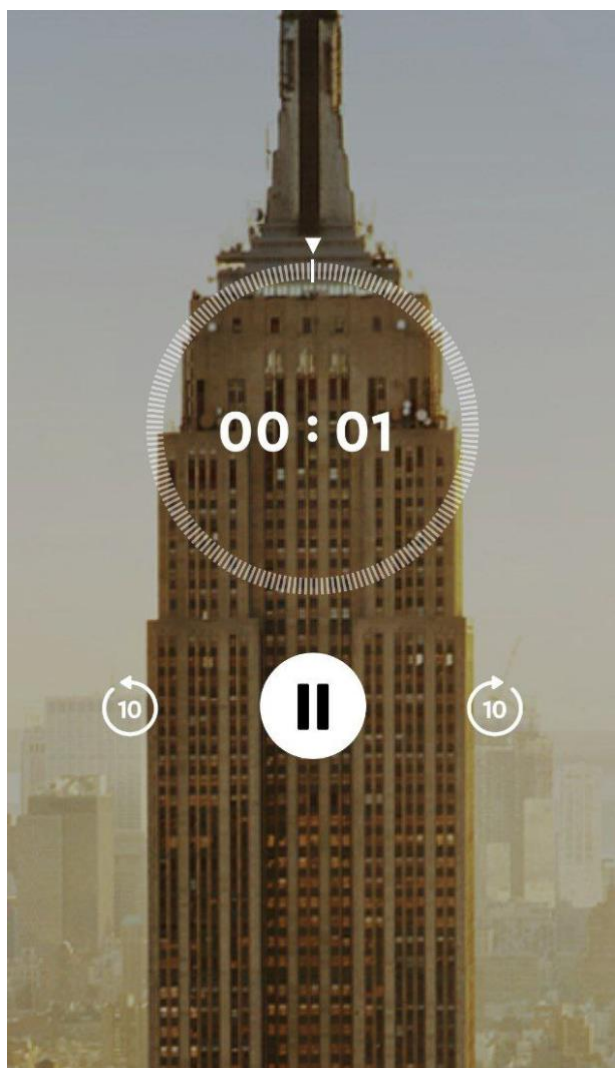
Livemocha

The image displays four screenshots of the Livemocha mobile application interface, arranged in a 2x2 grid. Each screenshot shows a lesson card with a video player, a progress indicator at the top, and a 'dalej' (next) button at the bottom.

- Top-left screenshot:** A promotional message in Polish: "To było niesamowite! Łatwo jest nauczyć się innego języka." Below it is a video of a woman on a headset. Text below the video says: "Wkrótce będziesz mówić w nowym języku. zarejestruj się teraz i kontynuuj kurs za darmo. Zarejestruj się za darmo" with an orange button labeled "Zarejestruj się za darmo".
- Top-right screenshot:** Titled "Lekcja 3 : Pozdrowienia". It features a video of a man and a woman shaking hands. The video player shows 0:00 / 0:01. Below the video are two text boxes: "Nice to meet you." and "Miło cię poznać." Below these are three small video thumbnails and a plus sign icon.
- Bottom-left screenshot:** Titled "Lekcja 2 : : Pozdrowienia". It features a video of a man and a woman talking. The video player shows 0:00 / 0:02. Below the video are two text boxes: "I am fine, thanks!" and "W porządku, dziękuję!". Below these are three small video thumbnails and a plus sign icon.
- Bottom-right screenshot:** Titled "Lekcja 1 : : Pozdrowienia". It features a video of a woman waving. The video player shows 0:00 / 0:01. Below the video are two text boxes: "Hello, how are you?" and "Witam, jak się masz?". Below these are three small video thumbnails and a plus sign icon.

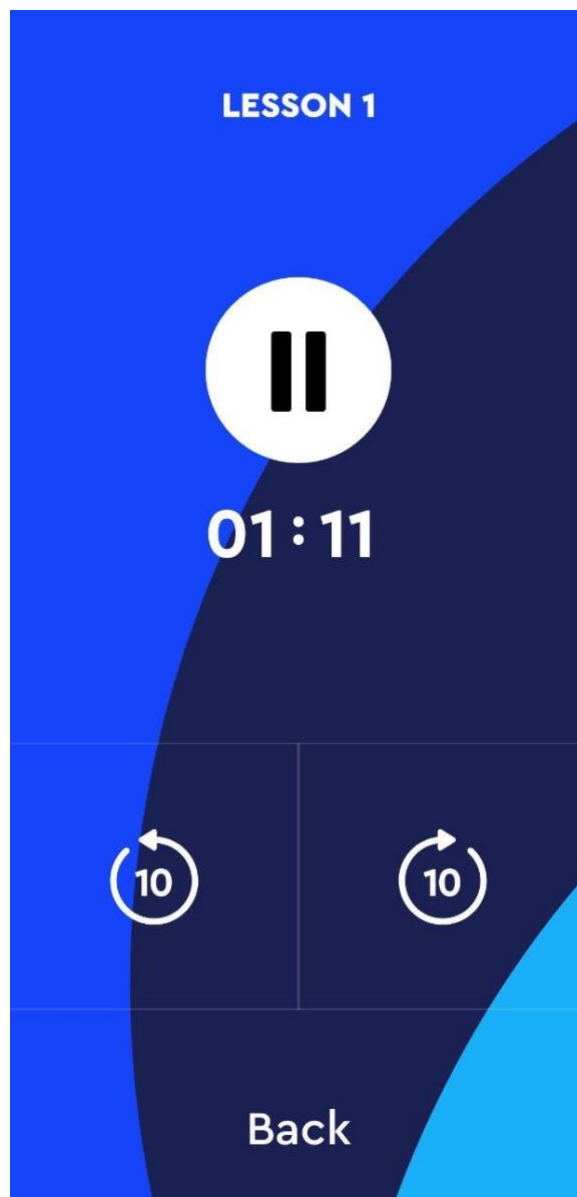
Вправи для вивчення англійської мови за допомогою застосунку

Pimsleur

Lesson 1

[Download](#)

Back